Ն՝ 916 — 1880 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 3 ՉՈՐՇԵՆԳԻՀ — ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Մէջիտիյէ 20 ղրուշտան
ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻՃԻՒՆ
Պիր՝սէնէլիք . . . 200 ղր.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՃԻՒՆ
Բոլթա իւէ իրսալ օլունճագ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղր.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱՒՐՊԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՒԷՎՄԻ ԶԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթրրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 ղր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումմուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 վէ 3ի ՆՀ՝ու սահիֆէլէրէ 6 ղր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այբը բազարլըգ օլուր։
Մէվատտր նաֆիսյա տայիր պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունանագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ, իատէ օլունմայանագ։
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլոյ Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանրն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիէյի մէվատտ հագգրնտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունանաղը կիպի, քեաֆիէյի մէքեաթիպին տախի անրն ճամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Պիր գաչ կիւնտէն պէրի թէլէկրաֆ հավատիսինտէն պիւսպիւթիւն մահրում գալմագտայըզ։

Հէյէ Ցուլչինօ մէսէլէսինէ վէ միւթթէֆիգ տօնանմայա տայիր հիչ պիր խապէր ալընամամասը բէք թէճաճիւպ օլունանագ պիր բէյ տիր։

Վէրի Բիզա բաչա էլպէթթէ տուրմայրպ Արնավուտլարը հէր նէ սուրէթլէ օլուրսա, գանարը մաղա վէ եա մէճալուր իթմէկէ չալըշմագտա օլաճաղը շիպհէսիզ տիր։ պունա տայիր իսէ հիչ պիր խապէրմիզ եօգ տըր։

Օսմանլը ասքէրինին Արնավուտլարա վուրուպ ալթմըշ քիչի գաթլ իթմիշ վէ Արնավուտլարըն մուգապէլէ իթմէմիշ օլտուգլարընա տայիր վէ-ինրն վէրմիշ օլտուղու հավատիս թէզգիպ օլունտուղու կիպի, 6000 Դարատաղլրընն Ցուլչինօյա տօղրու իլերիլէմէքտէ օլտուգլարընա տայիր թէլէկրաֆա վէրիլմիշ օլան խապէրին տախի էտտաղը օլտուղու սեօյլէնիլիյօր։

Էլհասը, Բակուդայա թօքլանրլան մուխթէլիֆ տօնանմա նէ՞ եաբը,յօր, Բիզա բաչա Շգօտրա-տա նէ՞ իլէ ուղրաշը,յօր։ Արնավուտլար նէ նիյէթ վէ հարէքէթտէ պուլունը,յօրլար։ Ցուլչինօ սուլթան թէպլիմ օլունապիլէճէ՞ք մի, Արնավուտլար իլէ Գարատաղ,ալարը պէյնինտէ մուհարէպէ վուգու պուլաճագ մը, տօնանմա տուլչինօյը թօբա թութաճագ մը։

Իչթէ պու կիւն էհէմմիյէթլերի տերքեար օլան հէպ պու շէյլերէ տայիր հիչ պիր եէնի վէ սաղլամ խապէրմիզ օլմայրպ, պիզճէ պու մէսէլէյնին թէֆերրուաթը թէմամ մը իլէ մէճհուլ տըր։

* * *

Բիվայէթէ կէօրէ, եէնի գապիտէնօ՝ Էվրօբա տէվլէթլէրինէ պիր նօթա վերմէյի գարարլաշարրպ պունուն մաալ վէ միւնտէրիճաթը հավի օլմագ իւզրէ թէրթիպ իթտիյի մաղպաթայր հուզուրը հագրէթը Բասիլհայէ արզ իթմիշ տիր։

Մաիւմ տիւր քի՝ Պապը Ալի չիմ տիյէ գատար ալտրղը նօթալարրն քեաֆիֆէսինէ ճէվապ վերիպ, եալընզ նունան մէսէլէսի հագգրնտա օլան օսն միւշթէրէք նօթա ճէվապսըզ գալմըշ տըր։

Պու ալեֆա վիրիլէճէք նօթա իսէ, նունան մէսէլէսինէ տայիր օլմայրպ, մուալլագ օլան մէսէլէլերին ճիւմլէսինտէն պահս իսէ-ճէյլինտէն, ճէվապ օլմայրպ բէսէն պիր նօթա օլաճագ տըր։

Պու նօթա եէնի հէյէթը վիւքէյանրն ֆիքր ու մագսէտ վէ մէսլէքինի պէյանտան իպարէթ օլաճաղընտա շիւպհէ եօգ տըր։

Էկէր եէնի գապինէթօ թէմամը իլէ էսկիսինին մէսլէքինէ տէվամ իտէճէք օլա իսի, պու նօթայա իհթիյաճ օլմայաճագ իսի, պինաէն ալէյհ պունատան անլաշըլապիլիր քի, եէնի գապինէթօ պիր տէրճէյէ գատար եէնի պիր մէսլէք իթթիխազ իտէճէք տիր։

Վէրիլէճէք օլան պու նօթատան անլայըլապիլիր քի, Սիտա բաչա հազրէթլէրի կէրէք Գարատաղ վէ Եունան վէ կէրէք ըսլահաթ մէսէլէսի հագգրնտա պիր թագըմ սուհուլէթլէր պուլուպ, Էվրօբայա պու մէսէլէլեր հագգընտա թէսհիլաթ կէօսթէրմէք վէ պունլարը սիրաթը հալի հագգընտա թէէմինաթ վէ թէահհիւտաթ վիրմէք ֆիքրինտէ տիրլեր։

Պու հալտէ մէղքիւր նօթանրն Էվրօբայա հիւսնիւ թէէսիր իթմեսի իլէ եէնի գապինէթօնուն Էվրօբա էֆքէարը ումումիյէսինի թէսքին վէ պու մէսէլէլերին միւմքին մէրթէպէսէ տէվլէթին մէնաֆիինէ մուվաֆֆըգ սուրէթտէ հայլինի իճապ իտէճէյինի մէմուլ իտէրիզ։

Խուսուսի իլէ ըսլահաթ հագգընտա եէնի գապինէթօնուն բէյի պուլունան զաթրն ամալ ու էֆքարը մալիւմ օլմաղա, Պապը Ալինին պու տէֆա ճիտտի սուրէթտէ ըսլահաթ իճրա իտէճէյինէ էվրօբա գանապիլիր։

Վագաա միւշարիէյհ հազրէթլէրինին էվվէլքի պաշ վէքիլէթլէրինտէ բաթէնթա ըէսմի իլէ ադչէ ֆիյաթլարընա տայիր իթթիխազ պույուրմուշ օլտուգլարը պազը թէտապիր՝ Էվրօբայը բէք մէՄՈՒՆ իտէմմիշ իսէ տէ, Էվրօբալըրը երպապը ինսաֆը տախի բաթէնթա ըէսմինին նէ գատար հագը վէ գուվվէթ մալիյէի Օսմանլիյէնին իհտեասը իլէ մէմլէքէթին թէրագգը վէ իմքանընա նէ գատար էվվիրիյի օլտուղունու, վէ ադչէ ֆիյաթլարը հագգընտա տախի միւշարիէյհ հազրէթլէրինին իթթիխազ իթմիշ օլտուգլարը թարիգատէն պաշգա թէտապիր պուլունմայաճաղընը էլպէթթէ թէպլիմ իտէրլեր։

Էկէր Էվրօբա՝ Շարգտաճ իտտի սուրէթտէ ըսլահաթ իճրասընը արզու իտէեօր իսէ, Շարգտա պուլունան պէշ օն Էվրօբալընրն մէնաֆիինի իլթիզամ իլէ ումում Շարգ ադամներն մէնաֆիինի ֆէտտա իթմէմէյի. պէյրի պիրինճի տէրէճէ էհալիի մէմլէքէթին մէնաֆիինի կէօզէթմէյի տիր։

Հէր հալտէ պու գապինէթօ թէպէտտիւլինին Էվրօբայա հիւնիւ թէէսիր իթմէսի իլէ, պու տէրէճէ սէրթլէշմիշ օլան մէսաիլը մուալլագանընն պիր աղ եումուշաղրգ քէսպ իթմէսի մէմուլ տըր։ Պու թէէսիր տէ Պապը Ալինին վէրէճէյինի պէեան իթթիյիմիզ նօթայա միւթէվագգրֆ տըր։

* * *

Պու կիւնքի պէնտր մախսուսըմզտա Ավսթրիա իմբէրաթօրընն կայիցիայա օլան սէյահաթընը, միւճէրրետ պու տէվլէթ իլէ Ռուսիա պէյնինտէ պիր մուհարէպէ վուգուի թագտիրինտէ, միւտտֆաա թէտապիրինէ համ իտէրէք, Ավսթրիանրն օ ճիհէթտէն պիր ֆիքրը իսթիլաճուլանէսի օլմայաճաղընը պէյան իտիյօրը։

Պունունլա պերապէր, ալընան սօն հավատիսէ կէօրէ, պու սէյահաթ Ավսթրիա լէհիրիերինճէ պէօյիւք պիր թէէսիրի մուճիպ օլուպ, պունլար՝ Լէհիսթանընն պիր սաբրլըգ էօյիւմունէն սօնրա, թէքրար տիրիլթիրլէճէկի իւմիտինէ տիւշէրէք, բէք պէօյիւք պիր հեյէճանտա պուլունըգլարը կիպի, պու հեյէճան Ռուսիա Լէհիսթանընա տախի աքս իտէրէք, օնլար տախի սաիր Լէհլիլերրէ պիրլեշերէք, Ավսթրիանրն էլինէ կէչմէկի ատէթա քէսպի իսթիգլալ իթմէք կիպի պիր սաատէթ ատտ իտիյօրլարմըզ։

Լէհլիլերին թէէսիրաթը պու եօլտա իսէ տէ, Ավսթրիանրն նիյէթի տախի պունտան իպարէթմի տիր, եօգսա իմբէրաթօր Ֆրանսօա փօղէֆ միճեբրէտ խաթթը միւտաֆաայը մուպէնէ իթմէք, վէ եախսա մախսուսէն պու թէէսիրի իճապլա, Ռուսիայը գօրգութմագ իչինն մի պու սէյահաթ զահմէթինի կէօզէ ալտրգլարը մալիւմ տէյիլ տիր։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ցիւն երնէ Պապը Ալիտէ մէճլիսը խասը վիւքէյա իճթիմա իտիւպ, էնանի միւգաբէրաթտա վէլի Բիզա բաչա իլէ մուխապէրէ օլունմուշ տըր։

Վէֆէրն պէյանընա կէօրէ, Նիւմայիշ հագգընտա ըէսմի պիր մալիւմաթ օլմայրպ, չու գատար քի տէվլէթլէր նիւմայիշը պահրիլի պիր աղ միւտտէթ տահա թէէսիր իթմէք էֆքարընտա իմիշլեր, վէ մէսէլէյէ հեր հալտէ պու կիւն եարրն պիր գարար վերիլէճէյի

զանն օլունմագտա իմիշ։ Պապը էճանիպին իտտաասընա կէօրէ, եարընքի բէնճինսիհ կիւնիւնէ գատար Ցուլչինօ թէպլիմ օլունմազ իսէ, նիւմայիշը պահրիլին ֆիրիլիյաթընա պէտ օլունանագ իմիշ։

—=—

Ընաատոլու խալահաթը իչիւն Սատտ վէ Պէյքըր բաշալարրն արզ իթմիքլերի լայէհա թագտիրի Շահանէյէ նամիլ օլտուղընտան, պունա միւքեաֆաթէն Սատտ բաշայա պիրինճի վէ Պէյքըր բաշայա իքինճի ըրիթպէտէն պիրէր գրթա Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

Լայէհայի մէղքիւրէնին միւնտերիճաթընա տախի այլնան սօն մալիւմաթ կէօրէ, իսլահաթ իճրասընտա էն զիյատէ միւհիմ օլան նօգթալար թէրճիհ օլունուպ, պունլարրն տախի սրրասը,ալա վէ թէտարիճէն մէվգրի իճրայէ գօնմասը լազըմ կէլտիկի, վէ էկէր հէր նօգ թանրն իսլահաթընա պիրտէն թէչէպպիւս օլունուր իսէ, շիւպհէսիզ կիւճլիկէ օղրանըլաճաղը մէղքիւր լայէհատա պէյան օլունմուշ տըր։

—=—

Ֆարրն մէվզուգէն ալտրղը մալիւմաթա կէօրէ, տէվլէթլէր եագրնտա Պապը Ալիյէ միւշթերէք պիր պէեանանմէ իրսալ իտէրէք, Գարատաղ վէ Եունանա թէպլիմ օլունճագ արազիտէ միւթէմէքքին խալամ վէ խրիսթիյան ասհապը էմլաքրնրն հուգուգընա տօղունուլմաեաճաղընա տայիր թահհիւտ էյլէեէճէքլեր իմիշ։

—=—

—Մէվզուգէն ըիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, տէվլէթլեր՝ նիւմայիշը պահրիլին իճրասընտան էվվէլ Պապը Ալիյէ պիր ե-ԼԷՒ-ՆՕ-ՎԷՐԷՃԷՔԼԷՐ իմիշ։

—=—

Իշլէթիլ նամ վաբրուն բաղար կիւնիւ Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթթիրինի վէ ֆագաթ կիտճէյի մահալին մէճհուլ պուլունտուղունու եազմիշ իսէ։

Իչիտլտիկինէ կէօրէ, վաբրը մէղքիւր Վէլի Բիզա բաչա հազրէթլէրինէ պազը թալիմաթ կէօթիւրմէք իւզրէ, ահվալը մահալիյէի թահգիգ իչիւն տախի եավերանը հազրէթը Շէհրիյարիտէն իւչ զաթ մէղքիւր վաբը էլէ իզամ օլունմուշլար տըր։

—=—

Պէրլինտէն Մօրնիզ Բուրա եազըլտըղընա կէօրէ, էկէր հիւքիւմէթի Մէնիյէ Ցուլչինօյու Գարատաղա թէրք իտճէճէ օլուր իսէ, էլեէվմ Գարատաղլըարրն թահթը իսթիլաընտա պուլունան Ցինօշ իլէ Կրուտանրն թէքրար տէվլէթը Օսմանլիյէյէ թէրբինէ Ավսթրիա վէ Ասթրիա տէվլէթլերի միւսաատէ իտէճէքլեր իմիշ։

—=—

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Եունան պէյնինտէ պիր մուհարէպէ վուգուընտա Ասթրիանրն Եէնի Բազարը իշղալ իտճէճի հագգընաաքի ըիվայէթի Ասթրիա տէվլէթի ըէսմէն թէքզիպ վէ Պապը Ալիյէ թէէսմին իյլէտիյի սըրատա, մահէզա Եունան իլէ տէվլէթը Օսմանլիյէ արասընտա մուհարէպէ վուգու պուլմամասը Ասթրիա տէվլէթինճէ ֆէվգէլատէ մանթլուպ օլտուղու տախի իլավէթէն տէրմէճեան իյլէմիշ իմիշ։

—=—

Կրավօզատան Նոյտ Ֆրոյտ Բրէտ կաղէթասընա եազրլան պիր մէքթուպտն պէեանընա կէօրէ, Ինկիլիզ ամիրալը Սըր Պէչան Սիմուր Ցուլչինօ գազաղընրն իշղալընը թէեհիր իթմէք մագսէտինէ մէպնի, միւշթերէք տօնանմանրն սէֆինէլերինէ պիր գաչ թապուր Գարատաղ ասքերի ալըպ, մուախսերէն պունլարը իշղալ օլունաճագ նօգթալարա չըգարաճագմըզ։

Գոռչէ պու հավատիսի եազ-

տրգտան սօնրա, միւհիմմը թասատիգ տիր տէյօր։

Լէրէ տախի պու պապտէ մալիւմաթ վէ միւթալաաթը աթիյէյի պէյան իտէյօր։

«Ցօնանմա Ցուլչինօ բիչկեահրընա կէլտիքտէ, թէսլիմի իչիւն 24 վէ եախսա 36 սաաթ մէօհլէթ վիրիլէճէք վէ պու վատէ միւրուր իտիւպ տէ թէսլիմ վուգու պուլմամըշ օլուր իսէ, էճնէպի սէֆինէլերինին սանտալլարը իլէ Գարատաղ ասքերի չըգարըլաճագ վէ Ցուլչինօ պու ասքերէ իսթիլա իթտիրիլէճէք իմիշ։

«Պունտա մուճիպը էնտիչէ օլաճագ մատտէ սահիլտէն սանտալարա աթէչ իտիլտիյի թագտիրտէ, էճնէպի ասքիրը պահրիյէսինտէն վէֆիյաթ վուգուու իհթիմալի օլտուղու տէրքեար տըր։

«Պէօյլէ պիր հալ վուգուընտա ասքիրը տուէյիյէ իւզերինէ ադթէչ իտիլմիշ օլմագ իտտաասը իլէ նիւմայիշը պահրիյէ պաշգա պիր ուէնկ վէրիլմէսի հագիգաթէն ճաի իհթիրազ տըր։»

—=—

Ցուչինօանն Ֆէրֆինալը կազէթասընա եազրլարընա նազարէն, չէհրը մէղքիւրտէ վէ Մէզուրատա 1500 նէֆէր Արնավուտ պուլունուպ, Օսմանլը ասքերի իսէ 5000 գատար օլմաղա, վէլի Բիզա բաչա մէմուրիյէթինի իյֆայա միւգթէտիր պուլունաճագ իմիշ։

—=—

Վէֆէրն պէյանընա կէօրէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ տօսթ օլան էճնէպիպէ՝ Ցուլչինօնուն պիր սաաթ էվվէլ թէսլիմ օլունմասընը Պապը Ալիյէ թավսիյէ վէ իհթարտան խալի գալմայօրլար իմիշ։

—=—

Ցուլչինօնրն Գարատաղա թէրքինէ բազի օլտուղունա տայիր Պապը Ալինին տէվլէթլերէ վուգու պուլան սօն թէքլիֆի Ալէմանիա վէ Ավսթրիա վէ Ֆրանսա տէվլէթլերի թարաֆընտան գապուլ օլունաճաղը, վէ եարընը իթթալիա տէվլէթի թարաֆընա հէնուզ պիր կէօնա իշար վուգու պուլմայրպ, Ռուսիա վէ Ինկիլթերրա տէվլէթլերի իսէ Ցուլչինօնրն թէրք օլունմասը իլէ պէրապէր, հէր հալտէ պիր նիւմայիշը պահրի իճրասը արզուսունտա սէպաթ իթմէքտէ օլտուգլարը մէսմուլ տըր։

—=—

Կէչէնտէ Շգօտրայա իզամ գըլընան Ալսթրիա սէֆարէթխանէսինին ատաչէ միլիթերի Մ. Մաթակա պու քէրրէ սէֆարէթը միւշարիէյհայա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք, Վէլի Բիզա բաչանընն նիւմայիշի պահրիյէ հաճէթ պըրգամագարզընն մէսէլէեի հալ իտէպիլէճիեինի իւմիտ իյլէմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ինկիլթերրա սէֆիրի Մ. Կօչէն բազար էրթէսի կիւնիւ հուզուրը հազրէթը Շէհրիեարիյէ չէգմըշ տըր։

«Տիւն էքսէր սիւֆէրա Պապը Ալիյէ պիլ ազիմէ, Պաշ վէքիլ վէ խարիճիյէ նազըրը բաչալար հազարաթընա մէմուրիյէթը ճէտտէլերինտէն տօլայը իլֆաի ըէսմը թէպրիք իյլէմիշլեր տիր։

—Եէնի Զաղրատան պէտ իլէ խասքէօյ, Թըրնօվա, Զիչթօվի վէ Գրայօվա իւզերինտէն եաբըլաճագ վէ Շարգ տէմիր եօլլարընը Մերքէզը Էվրօբա տէմիր եօլլարընա պիրլէշիրէճէք խաթթը թէտգիգ վէ քէշֆ իթմէք իւզրէ պիր Ֆրանսըզ գուբանեասընն մէմուրլարը պու աէֆա Շարգի Ռումէլինէ միւասէլէթ իթմիշլեր տիր։ Ռումանիա իլէ Պուլկար հիւքիւմէթլերի պու թասավվուրա միւսայիա օլուպ, Պապը Ալի տախի թասավվուրը մէղքիւրը նազարը տիգգաթա ալաճագմըզ։

—Պապը Ալի՝ խարիճիյէ միւսթէշարը էսպագ Լյսատ պէյի Բարիզ սալթանաթը Սէնիյէ սէֆարէթինէ թային իթմէէէ գարար վէրմիշ օլտուղունտան, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին պու պապտէ բիզասընը թալեպ իթմիշ տիր։

Միրի միւշարէյհ հազրէթլերի պունտան ադտմ վիէնա սէֆարէթի մէմուրիյէթինտէ պուլունմուշ տըր։

—Ցուխան կէօմրիւյիւ իսկէլէսինին թամիրի մուամէլաթընտա գալֆատան ըիվէթ ալմայա իրթիքեապ իտէնլէր՝ ադչէնին խաֆիէն գալֆա թարաֆընտան ճէպլէրինէ վագ օլունտուղունու վէ քէնտիլէրինին պունտան խապէրտար օլմամագլարընը իտտաա իլէմիշլէր իսէ տէ, Ռուսումը Սիթթէ իտարէսի, պու պէեանաթլարընա սէմմը իթթիպար իթմէմիշ վէ մէրգումանը մէմուրիյէթլերինտէն թարտա իլէ իսմէրինի տէֆթէրտէն սիլմիշ տիր։

—Էվրօբա գաբլըճալարընա կիթմիշ օլան էճրինէ վալիսի սապրն ըէուֆ բաչա հազրէթլերի քէսպը աֆիյէթ իյլէմիշ օլտուղունտան, միւշարիէյհին Տէրսաատէթ տավֆիք օլտուղու վէ պուրաճա պիր մէմուրիյէթ թաեին օլունճաղը մէսմու տըր։

—Սատրը էսպագ խայրէտտին բաչա հազրէթլերինին Օրթաքէօյտէ քեանին քէօշքլերինտէ իշլէմէքտէ օլան իբի խըրվաթը իւղերինէ քէօշքին արգասընտա պուլունան տաղտան պիր բարչա եէգբրմշ օլմաղա, պունլարտան պիրինին էզիլերէք տէրճալ վէֆաթ իթթիկի վէ տիկէրինին թէհլիքէլի պիր հալտէ պուլունտուղու իշիտիլմիշ հալտէ պուլունտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—Մաթպասմըզա խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, Զարշուի քէպիրտէ գույումճու թէլլալարընտան օլուպ, Թօրգաբուտա իգամէթ իտէն քէօսէ խաչիկ նամ քիմէնէնին զէվճէսի պիր վագթտան պէրու քէյֆիսիզ պուլունտըը հալտէ, չրգան բաղար կիւնիւ իլէթինին թէէսիրինտէն քեանիրի զայա իթմէսիյլէ, մէրգումէնին խրսրմ վէ ադրապասը վէֆաթ իթտի զանն իտիւպ ճէնազէ ալալը իճրա իթտիրիմիշ, վէ քիլիսէ տուալարը իճրա օլունտուգտան սօնրա գապրիսթանա կէօթիւրիւրիւր իլէն, մէրգումէ պիրտէնպիրէ ճաղըն իչինտէ տօղրուլուպ օթուրմասը իլէ ճիմիշ հաղբրունը հայրէթէ տիւչար իյլէմիշ, վէ տէրհալ խանէեէ ավտէթ օլունարագ մէրգումէ խասթա թէքրար եաթաղընաեէրլէշտիրիլմիշ տիր։

—Էրզրումտան եազըլտըղընա կէօրէ, օգոստոսըն 21ինճի կիւնիւ չէհրը մէղքիւրտէ գար եաղըպ, ատէթա դըշ կիպի սօուգ իթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թէրճէմանը Հէֆէֆնտա պէր վէճհի ալթի օգունմուշ տըր։

«Մէզահիպ միւտիրի Զիյվէր պէյ էֆֆէնտի հազրէթլերի կէչէն կիւն Պապը Ալի ճանիպինտէն մէմուրէն էրմէնի բաթրիգխանէսինէ կիտէրէք վան էհալիսի թաբրաֆընտան օրայա վէրիլմիշ օլան պիր գրթա մահզերի իսթէմիշ օլտուղու հալտէ, մէղքիւր մահզեր վէրիլմէսինի վէ բաթրիգ էֆֆէնտի հազրէթլերինին ատէմը էմնիյէթէ համ իթթիյի իչպու թալէպտէն տօլայը Պապը Ալիյէ պիր գրթա թագրիր թագտիմ իյլէտիյի ՄէՒՆԷՐ կազէթասընտա կէօրիւմիշ տիր։

«Պիդիմ մալիւմաթը մէվլուգէմիզէ կէօրէ, բաթրիգի միւշարիէյհին Ցէրսաատէթտէ պուլունան վանը էրմէնիլեր թարաֆընտան վէրիլէն մահզերին թէրճէմէսի սէ-տէրքէք Պապը Ալիյէ թագտիմ իյլէտիյի վարագատա մուհարրէր իճֆատաթ վէ թապիրաթ պէտխահանէ վէ պիէտպանէ սուրէթտէ օլտուղունտան, վէ էրմէնի թէպատի Օսմանիյէնին ատտապը մուսատագաթա մուղայիր պու միսրլիւ հարէքէթլերի մէմուլ օլմատըղընտան, թէտգիգը քէյֆիյէթ զըմմրնտա Պապը Ալիճէ մէզքիւր մահզերին ասը կէօրիւլմէք իգթիզա իտուպ օլ վէճհ իլէ թալէպ պույրուլմուշ իսէ տէ, Բաթրիգխանէտէ պուլտուրըլամամըշ տըր։

«Վարագաի մէզքիւրէտէ միւնտերիճ շիքայաթա կէլինճէ, մատտէթէն պիր շէյ թային իտիլէմմիշ օլտուղունտան, պունլար տա ասարը ադրազ օլտուղու անլաշըլըպ վէ զաթէն Բաթրիգ էֆֆէնտինին պէօյլէ յէյլերէ տէլալէթի վազիֆէսի խարիճինտէ պուլունուպ, մամաֆիհի հեր քէսին շիքր ու շիքայէթինի իսթիմայէ վէսատիթը նիզամիյէ մէվճուտ օլտուղունտան, պատէմա պու եօլտա հարէքէթտէն միճանէպէթ իթմէսի քէնտիսինէ թահրիրէն իչար պույրուլմուշ տըր։»

—=—

Քէօսթէնճէտէն թարաֆըմզա եազըլտըղընա կէօրէ, շէհրը մէզքիւրտէ միճէտտէտէն ինչա օլտուն քիլիսէնին Օթում զինէթի օգոստոսըն 31 ինճի բաղար կիւնիւ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իճրա օլունմուշ, վէ պու զինէթտէ պիճիմէճ գօնսօլաթա վէ միլլը միսթէլիֆէ միւթէպերրանը մէտուէն հազրը պուլունտուգլարը կիպի, մահալլի հիւքիւմէթի թարաֆընտան տախի իքրամէն պիր պանտօ մուղիգա իրսալ օլունմուշ տըր։

———

Պունտան պիր այ գատար մուգատտէմ Էրզինկեան Ընկերական մէքթէպինին թէվզիի միւքաֆաթ ըէսմի իճրա օլունուպ, մէքթէպ միւտիրի Ամատունի էֆֆէնտի պիր նութգ իլէ զինէթի քիշատ իթմիշ, վէ շակիրտան թարաֆընտան տախի իրմէնիճէ, Թիւրքճէ վէ Ֆրանսըզճա նութգլար իրատ օլունմուշ, վէ պու մէքթէպին մուէսսիսլերինտէն Շաւարշ էֆ. տախի Ը. կերական մէքթէպինին իքի սէնէլիք ահվալը իւզերինէ պիր բաբօրթօ գրաաթ իյլէմիշ տիր։

Պատէհու Դեր. Առաջնորդ Հրմայեակ եպիսկոպոս թիւրքճէ պիր մէգալէ իրատ իսերէք իշպու մէքթէպ զինէթինին խիթամ վերմիշ տիր։

———

ԻԼԱՆԸ ԸԷՍՄԻ

Իրան տէվլէթը ալիյէսինին թահթը հիմայէսինտէ պուլունան թէպատի զայրը Միւսլիմէնին բաթէնթ թէզքիրէլերինին վագթը թէճտիտի հուլուլ իյլէմիշ օլտուղունտան, իչպու բաթէնթ թէճտիտի մատտէսի թահթը գախտէճէ ալընմասը իճապ իյլէմիշ տիր։

Շէօյլէ քի թէպատէն պուլունան զէվաթ էօնիւմիզտէքի մահը չէվվալըն եէտիսի եանի իլուլը Ռումինին իպթիտասը թարիխինտէն իթթիպարէնինհայէթ գըրգ պիր կիւն զարֆընտա պիզզաթ գօնսօլաթօ գանչէլարիասընա միւրաճաաթ իտէրէք, իճապ իտէն մուամէլէյի պիլ, իճրա բաթէնթասընը թէճտիտ իտէճէք, վէ պու միւտտէթ միւրուր իտուպ տէ երնէ թէզքիրէսինի ամագ իսէ, նիզամը տաիրէսինտէ քէնտուսինտէն ճէզաի նագտի ալընճագ տըր։

Պինաէն ալէյհ քէյֆիյէթ ումում թէպատի զայրը Միւսլիմէնին մալիւմի օլմագ իւզրէ սուրէթը մախսուսէտ վէ ըէսմէն իլան օլունուր։

Գանէլեր
ՊԻԻՍԷԹԻ.

1297 Շէվվալ 7
վէ 1880 իյլուլ 1 — 5—1

ԱՎՍԹՐԻԱՆԸՆ ԲՈԼԻԹԻԳԱՄԸ

—

Պու սան սէնէլէրտէ բոլիթիգա-լարը պիրտէն պիրէ վէ քիւլի պիր թէպէտտիւլէ օղրաեան տէվլէթ-լէրին պիրի տէ Ավսթրիա վէ Մա-ճարիստան տէվլէթի տիր։

Մալիւմտիր քի, Ավսթրիա տէվ-լէթի՝ էճնասը միխթելիֆլէէ հիւքմ իտէր, վէ հիչ պիր ճինսի-եէթ վէ միլլիյէթ էսասընա մէպնի օլմայրպ, միւճերրէտ գուվվէթլէ մուհաֆազա օլունուր պիր տէվ-լէթ պուլունտուղունտան, էօթէ-տէն պէրու պու տէվլէթին էօմ-րիւ բէք մուվագգաթ ատտ օլու-նույորը։

Հէր նէ գատար քի մուգատտէ-մա Լէհիսթանը թաղսիմնտէ թարաֆտար օլուպ, պու պէտ-պախթ տէվլէթին պիր պէօյիւք բարչասընը գազանմըշ, վէ Մա-ճարլարը իսթիլանա՝ Բուսիա-նը մուավէնէթի սայէսինտէ զա-լիպ կէլէրէք, Մաճարլարը տախի քէնտինէ բէք սաղլամ բաղրթա-լարը բաղթ իթմիշ իտիյսէ տէ, մուախխարէն իթալիանը քէնտի-սինտէ խայլի մէմալիք ալմասը յ-լա, վէ Բրուսիանը Ցատվա մու-հարեպէսի իւզէրինէ, էհալիսի Ալէման օլան մէմալիքինէ կիրմէ-սիլլ՝ Ավսթրիանը թահթը թէ-պախեէթինտէ օլան ճինսիյէթլէրի պիրէր պիրէր զայպ իտճէկի ան-լաշըմը, վէ ատէթա Ավսթրիա տէվլէթինին մահվընը թէգար-բիւպինէ հիւքմ օլունմուշտր։

Անճագ բէք աղ վագթ զար-ֆընտա, պու տէվլէթին հալի պիւսպիւթիւն թէպէտտիւլ իթթի-պէր իքի սէնէ էվվէլ քէնտինի մաղլուպ իթմիշ օլան Բրուսիանը տիկէր պիր զալէպիյէթի, եանի Ֆրանսանը մաղլուպ օլմասը յա, Բրուսիա դրաղզընը Ալէմանեա իմպէրաթօրլուղունա թահավվիւլ իթմէսի՝ Ավսթրիաեա մուզիրը օ-լաճագ եէրտէ բէք չօգ եարարլը մը։

Էվվէթ, Բրուսիա Ֆրանսաեա զալիպ օլմագ իչիւն, պիր թարաֆ-տան Բուսիայը վէ պիր թարաֆ-տան տա Ավսթրիայը պիթարաֆ պուլունտրմաղա մէճպուր օլտու-ղը կիպի, զալիպյէթտէն սոնրա տախի Ֆրանսըզլարը ինթիգա-մընտան էմին օլմագ իչիւն, պու իքի տէվլէթլէ, վէ խուսուսիյլէ Ավսթրիա իլէ բէք սըգը պիր իթ-թիֆագտա պուլունմագ մէճպու-ռիյէթինի կէօրմիշ տիւր։

Ալէմանեա՝ Ֆրանսայա զալիպ կէլմէք իչիւն, Բուսիաեա մուտա-բա իտուպ, պիր տէրէճէէ գա-տար միւթթէֆիգ ի կիպի կէօրիւն-մէկէ մէճպուր օլմուշ իսէ տէ, Բու-սիա իլէ օլան իթթիֆագը սահիհ վէ ռաղլամ օլմայրպ ասըլ Ալէմանեա-նը միւթթէֆիդի Ավսթրիա տըր։

Բրէնս Պիզմարգ Ավսթրիանը-նը միւթթէֆիդի Ավսթրիա տըր։

Բրէնս Պիզմարգ Ավսթրիանը իթթիֆագը յա եալընըզ Ֆրան-սայը տէ յէ՝ Բուսիայը տախի գօր-գուտապլէճէյինի անլայընճա, Բուսիաեա մուտարա իթմէքտէն վազ կէչուպ, վէ Բուսիայը տաի-բէի իթթիֆագտան չըգարըպ, եալընըզ Ավսթրիա իլէ օլան իթ-թիֆագընը պիր տէրէճէ տահա թէէքիտ իթմիշ տիր։

Սէտան վէ Մէց վագաալարը-տան սոնրա, Ավսթրիա բոլիթի-գասը քէսպէ էհէմմիյէթ իթտի, տէտի իտիք։ Էվվէթ, Ֆրանսանը մաղլուպէն Լէրօրա բոլիթիգասը տաիրէսինտէն չըգմասը յա պէրա-պէր, Ինկիլթերրա տախի եալը-նըզ գալմաղլա, պիւթիւն Լէրօրա բոլիթիգասը իւչ Շիմալ տէվլէթ-լէրինին էլինտէ գալմըշտը։

Պու իւչ տէվլէթին էն զաիֆի Ավսթրիա իտի։ Ալէմանեա իլէ Բուսիանը պիրէր մագսէտլէրի օլուպ, պիրի բանժէրմանիզմ վէ պիրի բանալվիզմ չալըշ-մագտա իքէն, Ավսթրիանը մագ-սէտի միւճէրրէտ քէնտի պագա-սընը թէէմին իթմէքտէն իպարէթ իտի։ Հալպուքի միւթթէֆիզլէրի օլան Ալէմանիա իլէ Բուսիանը մագսէտլէրինէ նաիլ օլմայրը, եանի Բանժէրմանիզմ իլէ Բանալ-վիզմին հուսուլէ կէլմէսի՝ Ավսթ-րիա տէվլէթինի մահվ իթմէկէ քէռաֆի պիր ալէթ իտի։

Օ վագթ հէր քէս թէաճճիւպ իտիյօրտու քի Ավսթրիա պու իքի տէվլէթլէ նասը իթթիֆագ իտէ-պիլիր, վէ վիէննա գապինէթո-սընը պու իթթիֆագա տախիլ օլմասընը պիր գուզունդն գուրտ-լարը տաիրէսինէ կիրմէսինէ պէն-զէթիպ, միւճերրէտ զարուրէթէ, վէ Ավսթրիանը քէնտիսինի պու իթթիֆագտէն գուրթարաճագ պիր միւթթէֆիգ պուլամամասընա, եանի թապիրի ախերլէ գօրգու-սընա համլ իտերլերտի։

Հալպու քի Ավսթրիանը հա-րէքէաթը պունա տէրալէթ իթ-մէ յօրտու։ Ավսթրիա պու իթթի-ֆագը էն էհէմմիյէթսիզ վէ էն զայիֆ պիր ազասը հալինտէ գալմայրպ, ատէթա էն պէօյիւք բոլու օյնայօր, վէ պու իթթիֆա-գը միւսպէթսին մէրքէզի հիւք-մինտէ պուլունույորտու։

Գօնթ Անտրասի՝ բրէնս Պիզմարգ վէ բրէնս կօրչագօֆտան զիյատէ զայրէթ վէ իհթիմամ կէօսթէրէ-րէք, պու իւչ տիբլօմաթըն գօ-վլատըգլարը բոլիթիգա ալյա-րընը եուվատան չըգարան օ իտի։

Իպթիտա Այ-Սթէֆանօս վէ միւթթէագըպէն Պերլին մուահէ-տէսինէ սէպէպիյէթ վիրէն սոն վագուաթը Շարդիյէ՝ սըրֆ գօնթ Անտրասինին բարմաղլյա չէվրիլ-միշ չէ յէր տիր։

Վագուաթըն էն զիյատէ քէս-պի էհէմմիյէթ իթտիկի, վէ մու-հարեպէնին վուգու պուլտուղու եէր Գուլկարիսթան իքէն, մէսէ-լէնին իպթիտա Հէրսէքտէ ույան-մասը՝ պու մէսէլէյի ույանտըր-մաղա Ավսթրիանը սէպէպ օլտու-ղունու կէօսթէրմէկէ քէռաֆի տիր։

Էլպէթթէ խաթըրլարտան չըգ-մամըշ տըր քի, հալէա Պալգան չէպիհճէզիրէսինտէ հիչ պիր վու-գուաթ օլմայրպ, օրթալըգ քէ-մալը ասայիշ վէ իսթիրահաթտա իքէն, իմբէրաթօր Ֆրանսօա Ժո-զէֆ հագրէթլէրի Ցայմայցա սէ-վտիրլինէ պիր սէյահաթ իտտպ, Գարատաղ բրէնսինի տախի օրա-յա ճէլպ իթմիշ, վէ հագգընտա բէք պէօյիւք իլթիֆաթլար կէօս-թէրմիշ իտի։

Բրէնս Նիգոլանը Ավսթրիա իմբէրաթօրլյա վագը օլան պու միւլագաթընը միւթէագրպ, վէ Գարատաղ բրէնսի Զէթինէէ ավ-տէթ իտէր իթմէզ, Գարատաղտա պուլունան պիր թաղըմ Հէրսէք-լիլէր մէմլէքէթլէրինէ ավտէթ ի-տուպ, ելսթիլալ աթէշինի ույան-տըրմըշլարը, վէ այնը վագտտա Գարատաղ հիւքիմէթի Պապը Ա-լեյէ պիր նօթա եազարագ, օրա-յա իլթիճա իթմիշ օլան Հէրսէք-լիլէրի արթըգ պէսլէյէմէյիպ մէմ-լէքէթլէրինէ իտտէյ մէճպուր օլ-մըշընը պէյան իթմիշ իտի։

Հէրսէք իսթիլալընը սըրֆ Ա-վսթրիանը իչի օլտուղընտա հիչ շիւպհէ եօգ տըր։ Հաթթա իսթ-թիլալ սիրտիկիւ միւտտէթէ, Ավսթրիա տէվլէթի էրպապը իս-թիլալըն ֆամիլեարլարընը գապուլ իտուպ պէսլէմէք, վէ Դէք լիմա-նընը Օսմանլը կէմիլէրինէ գապա-մագ կիպի իսթիլալ մանէն խայ-լի մուավէնէթտէ պուլունտուղու կիպի մատտէթէն մուավէնէթ իթմէտիկի տէ մալիմ տէյիլ տիր։

Պիր թարաֆտան տա գօնթ Ան-տրասի Պօնա վէ Հէրսէք հագ-գընտա պիր թագըմ թէրթիպլէր գուրարագ, կեահ եալընըզ օլա-րագ վէ Պապը Ալենին պիր խայբ-խահ տօսթու կիպի, վէ կեահ միւթթէֆիգլէրի օլան Ալէմանիա վէ Բուսիա իլէ պերլիքտէ նօթա-լար, լայիհալար, իլթիմաթօմլար վիրմէկէ պաչլատը։

Իշթէ օ վագըթ Ավսթրիա ու-մում Լէրօրա վէ խուսուսի իլէ Շարգ բոլիթիգասընտա պէօյիւք պիր բոլ օյնամագտա իտի։

Իւչ տիբլօմաթըն օ վագըթքի հարեքեաթընա պագան՝ բրէնս Պիզմարգ իլէ բրէնս կօրչագօֆը անճագ իքի մուավին հալինտէ կէօրիւպ, ասըլ բոլիթիգայը չէ-վիրէն գօնթ Անտրասի օլտուղու-նա չիւպհէ իթմէզ իտի։

Հալ պու քի հագիգաթը հալ պէօյլէ օլմայրպ, ասըլ բոլիթի-գայը չէվիրէն բրէնս Պիզմարգ ի-տի։ Գօնթ Անտրասի օնուն ալ-թի վէ վասէթասը իտի։ բրէնս կօրչագօֆու իսէ ալտաթարագ պու իշչ չէրիք իթմիշլեր իտի։

Պունունլա պէրապէր բէնս Պիզ-մարգ սուրէթա Շարգ իշլերինէ պիր պիթարաֆ նազարը իլէ վէ ուզագտան պագարագ ֆբրբլտա-ղը գօնթ Անտրասինին էլինէ պը-րագմըշ իտի։

Բուսիայը մուհարեպէեէ սէգգ իտէն տէ Ալէմանիա իլէ Ա-ւսթրիա իտի, հալ պու քի Բուսիա տէվլէթի սատէտիլանէ պիր սուրէթլէ զալիպյէթինին սէմէրէլէրինի թօրլամագ իչիւն էլինի ուզաթտըղը վագթ, էն էվվէլ օ էլէ պիր մաչա վուրուպ, չըգարըլան քէսթանէլերի եէմէյէ պաչլայան Ավսթրիա իտի։

Ավսթրիա զահմէթսիզճէ վէ տուրտուղու հալտէ վէ տահա տօղրուսու Բուսիանը թունա վէ Պալգանտա, Բէլճա վէ Շիպգա-տա տէօքտիյիւ գանլար սայէ-սինտէ Պօնա իլէ Հէրսէք ի էլէ կէչիրտիքտէն սոնրա, Շարգտա պիւսպիւթիւն պաչգա պիր հալ ալմըշ տըր։

Պունտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ պիր պարութ ֆբչըսը իւզէրինէ տուրտուղու ֆարզ օլունարագ, օ գատար թէհլիքէ վէ մուխա-թտարլար իչինտէ կէօրիւնէն վէ սոնու օ գատար գարիպ զանն օ-լունան Ավսթրիա՝ պու կիւն քէն-տի պագասընտան գօրգմագ չէյ-լէ տուրսուն, պաչգալարընը գօր-գուտուպ վէ ֆիւթուհաթ վէ թէ-վհսիս մագսէտինտէ պուլունտ-ուղու կէօրիւնիյօր։

Պիր վագըթ Ավսթրիա՝ տէվլէ-թը Օսմանլը իչիւն բէք էյի պիր գօմու ատտ օլունուր իտի։ չիւն-քի տէվլէթը Օսմանլիյէնին Ավսթ-րիատան վէ նէ Ավսթրիանը տէվ-լէթը Օսմանլիյէտէն պիր մաթլու-պը օլուպ, պու իքի տէվլէթտէն հիչ պիրինին տիկէրինին թօրրաղընա թէճավուզ իտէմէյէճէյի վէ իքի-սինին տէ գօրգուտու Բանալ-վիզմէն օլ ղալա, հէր վագըթ միւթթէֆիգ պուլունանագլարը իթթիգատընտա պուլունըլըյօր իտի։

Պու կիւն իսէ պու տէվլէթին ահվալը օ տէրէճէէտ տէյիտի քի, տէվլէթը Օսմանլիյէնին պաչըճա մուխթարասը օնտան օլուպ, Բուսիատան օլան գօրգուտու բէք կէրիտտ գալմըշ տըր։

Ավսթրիա եալընըզ տէվլէթը Օ-սմանլիյի տէյիլ, ատէթա Շարգ-տա մէնաֆի վէ միւնասէպաթը պուլունան սայր տէվլէթլէրի վէ էզճիւմէ Ինկիլթերրայը տախի գօրգուտմագտա օլուպ, Մ. Կլա-ստսթօն Լոնդրա գապինէթսուս-նուն ըկյասէթինէ կէչմէք իւզրէ իքէն էյրատ իթմիշ օլտուղու պիր նութգտա, չիմտիյէ գատար Շարգտա եալընըզ Բուսիայա գար-չը պիր հարեքէթէ լիւզում կէօ-ռիւնմէքտէ իքէն, չիմտիտէն սոնրա Ավսթրիայա տախի ։ գարչը տուրմագ լազըմ կէլտիկինի պէ-յան իթմիշ իտի։

Արթըգ պու կիւն Ավսթրիանը-նը Շարգ հագգընտաքի ֆիքր ու նի-յէթի հիչ քիմսէ իչիւն մէճհուլ էյլիր տիր։ Ալէմանիա՝ Ավսթրի-ա տան Շըմալը Ղարպի թարաֆը-տան պիր ազ եօրկանը թօքա-մայա մէճպուր օլաճաղընը ան-լաթմըշ, վէ պունա գարչը քէնտի-սինին նէ թարաֆա տօղրու ու-ղանմայա չալըշմասը լազըմ կէլէ-ճէյինի կէօսթէրմիշ տիր։

Պու կիւնքի կիւնտէ Շարգտա էն զիյատէ հիսա օլունան Ավսթ-րիանը էլի տիր։ Սակր տէվլէթ-լէր տախի Շարգ հագգընտա պիր թէքիլիֆ իտէճէքլէրի վագթ, էն էվվէլ տիւշինտիւքլէրի չէյ՝ Ա-վրսթրիանը մէնաֆիինէ տօգան-մամագ մատտէսի տիր։

Ավսթրիա տէվլէթի զահիրէն Պալգան չէպիհճէզիրէսինի թա-սարրուֆ իթմէք նէյէթինտէ պու-լունմատըղընը իտտաա իթմէքտէ իսէ տէ, Պալգան չէպիհճէզիրէ-սինտէ հիւլի պիր վուգուաթ կէօրիւլիւնճէ մէճրուհ օլան պիր ազասընա տօգունույոր ի-միշ կիպի հէման էլլէրինի օրա-յա կէօթիրիւպ պաղրմաեա մէճպուր օլմաղա նէյէթինի կէօս-թէրմէքտէ տիր։

Էլճասը Ավսթրիա եալընըզ քէնտի պագասընը վէ հալը հա-զըրընտա տուրմասընը իթիլամ իտիւպ տուրմագ բոլիթիգասը-տան վազ կէչիպ, թէվսիի միւք իթմէք վէ ատէթա պիւսպիւթիւն պաչգա պիր հալէ կիրմէք նէյէ-թինէ տիւշմիշ տիր։

Ավսթրիանը պու թէպէտտիւ-լի բէք տէ իսթիյարի օլմայրպ, պիր տէրէճէէ գատար մէճպուրի իտտ, չիւնքի Ավսթրիա՝ Ալէմա-նիա իլէ Բուսիանը նէյէթլէրինի պիլմիյի իչիւն, պունլարըն իքիսի օրթասընտա էօյլէ թէէսիրսիզ պիր հալտէ տուրմագ խոթէրիսէ, մուվաֆֆագ օլմայրպ, ագըպէթ պիւսպիւթիւն մահվ օլաճաղընը անյամըշ տըր։

Զաթէն պիր ճինսիյէթ հուգու-գու թապիիյէսինէ միսթէնիտ օլմայան տէվլէթլէր թէվսիի միք իթմէք արզուսունտան վազ կէ-չիպ տէ, հալը հաղրըլարը իլէ գանաթ իթթիքլէրի հալտէ, հա-լը հաղրըլարընը տախի վիգայէ-յէ միւգթէիր օլմայրպ, ին-գըրազա եիւզ թութտուգլարը միւճէրրէպ տիր։

Ավսթրիա զաթէն Իթալիայա վէ Ալէմանիայա վէրտիյի եէրլէր իլէ ինգըրազա եիւզ թութմուշ իտի։ Բէնտինինի օ ինգըրազտան գուրթարաճագ պիր չէյ վար իսէ օ տա պու տէֆա թութտուղու բոլիթիգա տըր։

Անճագ պու բոլիթիգա տախի թէհլիքէլի պիր չէյ տիր, չիւնքի պաչա չըգպ չըգամայաճաղը մէճ-հուլ տըր։

Ավսթրիա՝ Պալգան չէպիհճէզի-րէսինէ տօղրու ուղանմագ նէյէ-թինտէ պուլունտուղունու եէնի-Բազար վէ Թունաճա օլան հա-րէքեաթը իլէ կէօսթէրտիյի կիպի, Կալիցիա թարաֆլարընտաքի հա-րէքեաթընտան օրաճա եանի Լէ-հիսթանճա տախի էօյլէ պիր ֆիքր ու նէյէթի օլտուղունա զահիպ օ-լանլար վար իսէ տէ, պիրէ գա-լըր իսէ, Ավսթրիանը Կալիցիա-եա վէրտիյի էհէմմիյէթ՝ օրանը-նը քէնտիսի իլէ Բուսիա պէյնինտէ պիր մուհարեպէ մէվգրի օլա-պիլէճէէի իհթիմալինէ մէպնի տիր։

Հէր հալտէ Ավսթրիա պու բո-լիթիգայը թութմաղա, Բուսիա-նը այբրը տէրէճէտ տիւշմէնի օլտուղու կիպի, Շարգտա մէտխալ վէ միւնասէպէթի պուլունան ին-կիլթերրա իլէ Ֆրանսանը տախի խուսուսմէթինի գազանմըշ տըր։

Ավսթրիանը պու իւչ գուվ-վէթլի տիւշմէնէ գարշը եալընըզ պիր տօսթ վէ միւթթէֆիգի վար տրը քի, օ տա Ալէմանիա տըր։ պու իքի տէվլէթ իթթիֆագա մաղ-լուպ իթթիֆագլարընա խոսալ իթ-մէէ չալըշըրօրլար։

Ալէմանիա՝ Ավսթրիատան Ալէ-մանլարը, վէ իթալիա՝ Իթալիան-լարը այբրրպ ալմագ իստտասընտա իքէն, Ավսթրիանը պու իքի տէվլէթլէ իթթիֆագա մէճ-պուր օլմասը բէք զարիպ տիր։

Ավսթրիա չիմտիլիք թութտու-ղու բոլիթիգայը պաչա չըգարա-պիլէճէյինի մէմուլ իտէմէյիր ի-չիւն, Ալէմանիա իլէ պերապէր Շարգտա հալը հաղրըրն պագա վէ տէվամընը իլթիզամ իթմէքտէ տիր։

Պու բոլիթիգա իհթիմալ քի, Լէրօրայը էքյէյ թագսիմ խուպ, պիր մուհարեպէի ուժումիյէեէ սէ-պէպյէթ վէրսին։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

—

ԳՐԱԼԻՑՆԸՆ ՆՈՒԹԳԸ

Ալաֆրանկա սեպտեմբերին 7-սինտէ Ինկիլթէրա բարլամէնթօ-սընն թաթիլ միւնասէպէթլէ Գրալիցա հաղրէթլերինին կյրատ իթտիկի նութգն ուսմուրը Շար-գիյէյ միւթալիզ ֆգրասընը թէլէկրաֆ կէչէն կիւն պիզ խիւ-լասաթէն թէպլիղ իթմիշ օյուպ, պու տէֆա խսէ Լէվրօրա կաղէ-թալարընտա նութգը մէգբիւրն այնը միւնտերիճ օլտուղունտան, երինէ եալընըզ ուսմուրը Շարգիյէյ տախր օլան վէ հէման նութգն էն էհէմմիյէթլի գրամը պուլունան ֆգրասընը պէր վէճհի զկյր թեր-ճէմէ իտերիզ։

«Միւօրտալար վէ էֆէնտիլէր,

«Լէնսասը սիզի զահմէթլի մէ-մուրիյէթինիզտէն թաթիլ իթտիր-տիկիմէ մէմնունտրմ։ Պիլճիւմէ տիւ-վելը էճնէպկյէտէն էլան թէէմի-նաթը միւսալէմէթքարանէ ախզ իթմէքտէ յիմ։ Պապը Ա՝ իթտիկի թէճհհիւտաթէ թէվֆիգան, կէ-չէն ապրիլ այնտա Գարատաղ ճի-հէթինտէ հուտուտը Օսմանլիյ յի թային իթմէք իչիւն թանզիմ էյ-լետիկի լայհայը գուվվէտէն ֆիի-լէ չըգարմաղա բաղի օլմասընը-տան, պու մէսէլէնին հալլինտէ պիր թէէխիրի միւթէէսսիֆ հուսուլէ կէլմիշ, վէ Պերլին ահա-նամէսինին՝ բարլամէնթօնը իշ-պու միւտտէթը իթթիմայէսի իպթիտասընտա հէնուզ թէսվիյէ օլունմայան միւխթէլիֆ վէ միւ-հիմ նօգթալարը էլան իթրա օլուն-մամըշ տըր։

«Մէգքիր ահտանամէյի իմզա իտէն հիւքիմէթլէր՝ հուտուտը Եունանիյէյ վէ Գարատաղ հու-տուտունա վէ Էրմէնիլերտէն մէս-քիւն օլան Օսիսիօսմանիտէքիթէն-սիգաթը Իտարէյէ տախր օլան մէսաիլի պիր սուրէթը մաթլու-պէտէ հալլ ու թէսվիյէ իչիւն իթ-թիխազ օլունաճագ թէտապիր հագգընտա էֆքեարարընը զաթը Շահանէեէ պէեան իթմիշլեր տիր։

«Միմիա իտէրիզ քի, Էվրօրա-նը գամիէն պագը թութուլան իթթիֆագը սայէսինտ, վէ Շար-գրն թէէմինի ասայէյի իչիւն Պէր-լին ահանամէսինի իմզա իտէն տէվլէթլերին միւնասիպ կէօր-տիւքլերի թէտապիրի Պապը Ա՝-յէ իճրա իթտիրմէք իւզրէ մուա-մէլէիմիւթթէֆագանէլերինին թէ-էսիրի իլէ անրն իւզրինէ իճրա իթտիքլերի թազեիզ սայէսինտ պու մագսէտ հուսուլէ կէլէճէք տիր։»

Նասըլ քի պալատէ զիքր օլուն-մուշ տըր, իշպու նութգրն պու-ռասընա գատար մէսալիհի Շարգի-յէյ այնա օլուպ, գուսուրը Ին-կիլթերրանրն Ագզանիսթան վէ Աֆրիգա վէ սայիր բոլիթիգալա-ըընա միւթէալիզ օլտուղընտան, թէրճէմէսինտէն սարիքը նազար օ-լունմուշ տըր։

ԱՖՂԱՆԻՍԹԱՆ

Գէնէրալ Բոպէրթս Գանտա-հարտան սեպտեմբեր 1 թարիխի-լէ Ինկիլթերա հիւքիմէթինէ ա-թիտէքի թէէկրաֆը քէշիտէ իթ-միշ տիր։

«Պու կիւն Էյուպ Խանրն օր-տուսը քամիլէն մաղլուպ օլմուշ վէ թէմամըյլա տաղրմըշ տըր։ Էյ-ուպ Խանրն օրտուկեահը հէտը զապթըմըզտա տըր։ Ղայպ իթ-տիկիմիզ իքի թօր իլէ միւթթէ-լիֆ չափտա տիկէր պիր խայլի թօրլար էլիմիզէ կէչմիշ տիր։ Էյ-ուպ Խանրն էն պէյիւք գուվ-վէթի օլան բիյատէ ասքէրինին գըսմը ազմի թէալիմ օլմուշ տըր։ Սիւլարիմիզ՝ տիւշմանը թաագիպ իթմէքտէ տիր։ Պիզտէն 3 զապիթ թէլէֆ օլմուշ վէ 9 զապիթ տէ եարալանմըշ տըր։ Նէֆֆէրաթտան տա 18 մագթուլ վէ 57 մէճրուհ վուգու պուլմուշ տըր։ Հինտիս-թան ասքէրինին վէրտիկի թէ-լէֆթի հէնուզ մէճհուլ իսէ տէ, չօգ պիր չէյ կէօրիւնմէ յօր։ Էյ-ուպ Խանա էսիր տիւշէն միւա-զիմ Մագ Լէնին ճէսէտի տիւշ-ման օրտուկեահընտա պուլուն-մուշ տըր։ Կէօրիւնիւշտէ տահա եէնի էօլտիւրիւմիւշ իտի։ Էյ-ուպ Խանրն Հէրաթա տօղրու ֆիրար իթտիկի մէլհուզ տըր։»

Լէնին Սինոդոբ տահա եէնի պիր թէլէկրաֆնէյր իտէրէք, պու թէլէկրաֆտա պէյան օլունտը-ղընա կէօրէ, ժէնէրալ Բոպէրթս 10000 քիշի էսիր արմըշ տըր։

Եունէ գանտահարտան ժէնէրալ Բոպէրթս թարաֆընտան վիւրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆտա նազարէն, պիր լիվա սիվարի ասքէրի՝ Գօ-դարանա տօղրու իլերիլէմէքտէ տիր։

Պու թէլէկրաֆտա խապէր վէ-րիլտիկինէ կէօրէ, Ինկիլիզ մէճ-ռուհլարընն էքսէրիսի էյի իմիշ-լեր։ Ալաֆրանկա օգոստոս 31 վէ սեպտ. 1 տէ իճրա օլունան մու-հարեպկլերտէ Ինկիլիզ ասքէրի-նին վերտիկի թէքմիլ թէլէֆաթ 248 նէֆֆերտէն իպարէթ տիր։ Ալընան թօքլարընն ատեարի 32 տիր։

Մէվուգէն խապէր վերիլտիկի-նէ կէօրէ, Էյուպ Խան քէնտի թօքլարընն հիչ պիրինի գուր-թարամամըշ տըր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԹԷՔԻՐԴԱՂ

Եէհրը մէգքիր մուխթիրիվզէն օգոստոս 27 թարիխյէ ալտրըմըզ մէքթուպ տըր։

. . . Խմբագիր,

Թէ և մեր բացակայութեան պատճառաւ ժամանակէ մ'ի վեր թղթակցութեանս թեզը ընդհատած էր, բայց արդ կուգամ այսօր իմ սովորական պարտքս կատարելու, հետեւեալ տեղեկութիւններն հաղորդելով Ձեր ազնիւ ընթերցողաց։

Տէր, ուրիշ տարիներու այս տարի ևս Ս. Աստուածածնայ վերափոխման տօնն օգոստ. 17ին կատարուեցաւ ի ներկայութեան ոչ սակաւ ուխտաւորաց՝ որք զանազան երկիրներէ եկած էին թրկրպագութիւն Ս. Բեւեռին։

Այս երեւելի հնութեան վրայ արդէն չատեր չատ անգամ պէք եղած ծանօթութիւններն տուած լինելով, հարկ չեմ համարիր ստանօր երկրորդել, այլ սակ հանդիսին համառօտ նկարագիրն ընել բաւ կը համարիմ։

Արդարև ցաւալի է պատմել այն անկարգութիւնները, որք այս հոգևոր հանդիսին մէջ մուտ կը գտնային. չեմ գիտեր թէ որու անհոգութենէն։ Եկեղեցւոյ մէջ չէր տեսնուեր արարողութեանցն ներդաշնակութիւն և օրինաւորութիւն, որով Հայկական եկեղեցին պահած է ցարդ իւր իհնգեւրս ունեցած վեհութիւնն և պարզութիւն։ Ասոր պատճառն պաշտօնական մարմնոյն մեռելատիպ անտարբերութիւնն էր, որն որ անխռով աչօք կը դիտէր այս ամէն ժխորը։ Ի՞նչ ընէ նորին Սրբազնութիւն. քանզի չուզեր ոչ օրին աչքէն իյնալ, կարծելով թէ ասանկով հասարակութեան ցրտացած սիրտը կը շահի։ երաշ։ Մինեանցն անտարբերութեան ոգին ևս և թաղ խորհրդոյ վրայ կը նշմարուի, չկայ աղգային կալուածոց վրայ խնամատար զգուշութիւն, զի այրածը՝ այրած փլածը նոյնպէս կը մնան, իբր թէ ուրիշինն ըլլայ այդ ամէնուն հսկելու պարտքը։ Լսածնուս նայելով սոյն մարմինն ալ իւր պաշտօնավարութեան ասպարէզէն հրաժեշտ կարդալ կուզէ, չեմք գիտեր թէ ի՞նչ ներքին անհամաձայնութիւնմը կը տիրէ ժողովրդոյ մէջ։ Ուսումնական խորհրդոյ դոյութիւնն ալ լոկ անուանական է։ Երեսփ. ժողովոյ մասին եթէ

մեզ հարցումներ ուղղուին. իւր կազմութենէն ի վեր ոչնչութենէ ուրիշ բան չտեսնուիր. թէ ի՞նչ կը խորհին այս մարդիկ այսպիսի փափուկ ժամանակի մը մէջ, ոչ ոք կարէ հասկանալ. իսկ քաղաքողոջոյ գործունէութեան երաշխիքներ կարելի չունի այս ամենուն վրայ նայելու. անձնական շահերն յաւէտ ինկատի կառնուին քան ազգային շահերն։

Ս. Խաչ Թաղի դպրոցն ալ դադարեր է, որովհետև իսկ Սրբազան Առաջնորդն դարձեալ անխռով կը մնայ այս ամէն տեսարաններուն առջև իւր չափազանց խոհեմութենէ՞ն... պարզապէս, նպատակ գործի մը, որ բնաւ օգտակարութիւն չունի, բաց ի մի քանի հոգի «ընկեր» ստրուկներու կարելիութիւն ընելէ և անհամ քարոզներով զիրողուրդ ձանձրացնելէ։ Մեք, հոս բնաւ ներքին դիտում մը չունինք թեր ու դէմ խօսելու, այլ, այս անձը կամ բոլորովին անյարմար է այս պաշտօնին և կամ կամաւ կը թերանայ. բայց ըստ մեզ աւելի ճշմարիտ է առաջինն, զի ամէն մէկ խնդիր ունեցողին «Ինչպէս ընէ ճամ» է զատ պատասխան չունի։ Վերոիշեալ երկրորդ օրն ալ օրիորդաց ձեռագործներն ընդ նոսին երկու մեծադիր պատկերներ, մին բարեյիշատակ Գաղաղ Ամիրայի և միւսն անմահն Նալբանդեանցի, զոր այիատասիրած էր Ց. էֆէնտի Էմինեան գծագրութեան դասատուն, թաղ. խորհրդոյ կողմանէ վիճակահանութեան դրուելով, շահող և կորնցնողներու տեսարան մ'ալ տեղի ունեցաւ։

Թիլ մ'ալ գամ ոչ ազգային լուրեր հաղորդել։

Քաղաքիս գատարանաց թոյլ և տարտամ վիճակն չարունակելի է։

Մօտերս վիլայէթէն հեռագիր մը եկած է, որով կը պահանջուի որ եթէ տեղական պիտոյից մասին ոևէ դիտողութիւն մը կայ, ըլլուի։ Լսածնուս նայելով այս կողմէն ալ կը պատասխանուի և կը պահանջուի 1. երկաթուղայ ճիւղի մը կեդրոնին հետ միացումն. 2. նաւահանգստի մը շինուիլը, և 3. կեդր. սնտուկի մը հաստատութիւնն, ի հարկին օգնելու անկարողներու և երկրագործութիւն ընդարձակելու։ Ցա՞ր Աստուած որ իրականանային այս ամէնը։

Քաղաքիս փոքրոցներու անմաքրութիւնն առողջութեան վտանգելու չափ կսպառնայ, և գիշերային մթութիւնը կունայ դժոխքի վրայ դաղափար տալ. ասոնք ևս քաղաքապետութեան թոյլտուութենէն և անտարբերութենէն կը ծագին։

Իսկ նամակատան մէջ տիրած անկարգութիւններն զլուանք կը պատճառեն մարդուս, զի նամակ կամ լրաթերթ կը նետուին անկիւն մը, ի մեծ ուրախութիւն խել մը ոչ-էներու, որք առանց ստակ մը վճարելու կը կարդան ամեն օրուան թերթերն և կանայատացնեն, իսկ ասդին հասցէին տէրերը բարերաղդ են եթէ չաբաթը երկու թերթ միայն ստանան. այս խառնաչփոթութիւնը այն աստիճան յուսահատեցուցած է զբաժանորդս, որ ոմանք դադրեցուցին և ոմանք ալ դադրեցնելու վրայ են թերթերնին ի շահ և ի փառս թղթատարութեան։

Բ. ՑՈՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծարգոյ Տէր, Ազնուափայլ Տիկին և Օրիորդ,

Իւսկիւտարու Ճեմ. Երկսեռ Վարժարանի Հոգաբարձութիւնս տարւոյս յուլիս ամսոյ 1 թուով վճառահանդէսի յայտագիրներ ցրուեց աշնիւ թաղեցւոց և բարեսէր ազգայնոց ոմանց, ինչպէս նաև Ձեր Ազնուութեան, յորում իւրեան նպատակ կ'առաջադրէր իւր ինամոց յանձնեալ յիշեալ թաղային վարժարանն ըստ բարւոք անօրէնութեան բարեկարգել՝ նուէրներու վճառման արդիւնքն եղող դրամոց շնորհիւ, և նուէրներն սահմանեալ ամսոյ ժամանակէն ամիս մը յառաջ խնդրած էր յղել ի ձեմ. վարժարան, ինչպէս կը տեսնուի 'ի յայտագրին։

Սակայն սահմանեալ ժամանակի երրորդ ամիսն սկսած ըլլալով՝ Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս երկրորդ անգամ յայտարարել թէ ինքն տակաւին իւր քաղցր ակնկալութեանց համեմատ չէ խրախուսուած։ Այս առթիւ սակայն պարտ անձին կը համարի իւր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել հրապարակաւ՝ Նորին Բարձր Սրբազնութեան Ամեն, Սրբազան Գատրիարք Հօր՝ որ ինչպէս այլ բարեյան ձեռնարկութեանց՝ նոյնպէս և այս մասին իւր քաջալերութիւնն մտադիւր ընձեռեց և յօժարակամ իւր նուէրը յղեց, և Նորին Գերապատուութեան Իզմիրլեան Մատթէոս Եպիսկոպոսի՝ որ իւր նուէրն հաճելով յղել, յաճախ յատենի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ՝ թաղիս դպրոցին յառաջադիմութեան համար խօսելու առթիւ փութաց յորդորել զժողովուրդն որ իւրեանց նուէրն հաճին յղել, նոյնպէս նաև մասնաւոր յիշատակութեան և երախտագիտութեան արժանի է Պէրլինի Օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Պաղտասարեան Օհան էֆէնտին որ Մասիս պատուական թերթին մէջ հրատարակեալ լուսաբանագիրը կարդալով և հայրենասիրական խանդով վառեալ հաճեր է քառասուն տեսակ կարևոր նիւթեր պարունակող սնտուկ մը նուիրել ի նպաստ վաճառահանդիսիս, նաև քանի մը բարեսէր ազգայնոց ևս իւր շնորհակալութիւնն կը պարտի հոգաբարձութիւնն, որոց անուանք վարժարանիս խորհրդարանը կախուած նուիրատուաց ցանկին մէջ արձանագրուած են։

Ի վերայ այսր ամենայնի դեռ ևս մեծ յոյս ունի հոգաբարձութիւնս, վասն զի բազմաց նուէրք տակաւին չեն հասած առ ինքն, այնպիսեաց՝ որոց ազգասիրութենէն մեծահաւատ խրախոյս կ'ըսպասէ ինչպէս և Ձեր Ազնուութենէն։

Իսկ եթէ հոգաբարձութիւնս պատրի իւր յուսոյն և ակնկալութեանց մէջ, որ անհնար թան կը թուի իւրեան, դժբաղդ կ'գտնուի այժմէնհոստավանելթէ վարժարանին կարևոր բարեկարգութիւն մը չպիտի կարենայ պատրաստել։

Վասն որոյ դարձեալ կը հրաւիրէ զաշնիւ թաղեցիս որք պարտաւոր ըլլալով թաղին դպրոցն ամէն կերպով հոգալու՝ իւրեանց կամաւոր նուէրն հաճին յղել, և զբարեսէր ազգայինս՝ որ ազգասիրական ձեռնարկութեան մը նպաստամատոյց ըլլան չդլանան, ժամանակին անձկութեան պատճառաւ զանց չառնելով դաստիարակութեան վրայ հիմնեալ նպատակաց ծառայել, որք կենսական են սիրելի ազգիս։

Կանխաւ շնորհակալեօք և յարգանօք

Մնամ ի դիմաց Հոգաբարձութեան.
Պ. Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Իւսկիւտար Նոր-Թաղ
1 Սեպտեմբեր 1880

Իսկիւտար Եէնի Մահալէ մեքթէպինին միւթէպէր Հոգաբարձութիւնը թարգիրնտան պունտան ադէմ կէսնտերիրէն պիր իլանամէ յի տէրճ իթտիկիմիզ կիպի, պալատէքի իքինճի իլանամէ յի տախի մաէլ մէմնունիյէ տէրճ իտուպ, անճագ թէէսսիֆ իտէրիզքի, մահալը մէզքիւրէն կՀ-լիսի՝ հէեթը մէզքիւրէնին թէրգամար խօսելու ազատութիւն տալ։

Պու խուսուս էհալիի մէրգուզմէնին ատէթա պօրճու մագամընտա տրը, զիրա քէնտի էվլատլարընն թաալիմ ու թէրպիյէսի ի-չին տրը. պինապէրին Եէնի Մահէլլէլիլերին պու իքինճի տավէթէ սէրիան իճապէթ իտէճէքլերինի մէմուլ իտէրիզ։

ՄԻԻԹԻՖԷՐՐԻԳԱ

Կէչէնտէ Սրմօղլան նաղլէն, Եանէա թարաֆընտա Պրաղոնամ դարիյէտէ Ֆէվզօ նամընտա պիր սէրքէրտէնին 15 եաչընտա պիր Ռում սէլիգանլըսընը թիւրքի չաղրրաղը իչիւն դաթլ իթտիկինի վէ սօնդրա քէնտիսինին տէ քէօյլիւէր թարաֆընտան թէլէֆ օլունտուղընը եաղմըշ իտիք։ Պու տէֆա Մէցօվատան երնէ մէղքիւր կաղէթայա եաղըլարընա կէօրէ, պու վագատան սօնդրա սենէատան ժանտարմա պին պաշրսը Իպրահիմ պէյին թահթը գոմանտասընտա 150 ասքերի նիզամիյէ վէ 50 պաշը պօղուգ կէօյա թաղիպի էշգըյայէ սէվգ օլունարագ վօվուզա նամ գարիյէսինէ կիմիմիշ։ Վէ քէօյլիւէրին հայտուտարլա իլմիէրի պիր օլմագ պէհանէսիյլէ, վասիլաքի նամընտա պիրիսինին խանէսինտէն պաշգա թէքմիլ գարիյէ յի սօյմուշ վէ խարապ իթմիշլէր տիր։ Պու քէօյիւն գարըլարը յա չօճուգլարը տիրէնմէք, վէ տէլիդանլըլարա քեամիլլէրի տէ սիլահ պուլմագ իչիւն էօթէյէ պէրիյէ տաղըմըշլար ըմըշ։

Սրմօղլ մուխպիրինին պէյանընա կէօրէ, Եանէատա շիւսիկ իւզէրինէ կէճէլէյին խանէլէրինտէն չրգարըլան Բարատօրուօ վէ Զաղմագօ նամ իքի միւթէպէր Ռում պունտան երմի կիւն գատար մուգատտէմ Զէրքէսլէրին թահթը հրգիզընտա Մէցօվայա վասլ օլմուշլար տրը։

Պունլարը Ցիարպէքիրէ նէֆի իտիլէճէքլերի Մէցօվատա սէյլէնմէքտէ իմիշ։

Եանէա գօնսօլոսլարը պու իքի միւթէպէրանըն պիրա մուհաքէմէ նէֆի օլունմայարը ալէյհինտէ բըրթէնթօ իթմիշ օլտուգլարընտան, կէօյա Եանէայա իատէ օլունուպ մուհաքէմէ իտիլէճէքլէր իմիշ։

—=—

Կէչէն կիւն Ալաչէհիրտէն իզմիրէ տօղրու կելէն թրէնտէ պիր սուի գաստ իճրա օլունուպ, չէյլէ քի, մէզքիւր թրէն Մէնէմէնտէն հարէքէթ իթտիկինտէ, պիր սիլահ սէսի իչիտիմիշ. վէ օարա պիր եօլճունըն թրէնտէն աթլայրպ օլայա տօղրու դաչարը կէօրիւլմիշ տիւր։ Պունուն իւզէրինէ թրէն տուրուպ, սիլահ բաթլայան վակոնտա պիր ինսան լաչէսի վէ տիկէր պէչա թը եօճուտահա պուլունմուշ վէ էօյէնտէն մատտա քեաֆֆէսի Միւսլիման ըմըշ։ Թահգիգաթ իճրա օլունտուգտա, պիր Միւսլիման իլէ պիր Ռում միյանընտա չէտիտ միւնազասա զուհուր իտէրէք, մէրգում Միւսլիմանն օ Ռումը թէլէֆ իթմիշ օլտուղու անլայըմըշ տրը։ Քէյֆիյէթա պա թէլէկրաֆ իզմիր ըսթասիօնա խապէր վէրիլէրէք, տէրհալ զապթիյա իչար օլունմուշ, վէ թրէնին իզմիրտէ Պասմահանէ սթասիօնունա վիսուլինտէ, Հասան աղա՝ օն նէֆէր գատար զապթիյէ իլէ պէրապէր ըսթասիօնա կէլմիշ, ճինայէթին իճրա օլունտուղու վակօնը գուշաթմըշ. վէ գաթիլին եանի վակոնտան աթլայրպ գաչան չախսընը ըէֆիզէրինի թէվֆիֆ իթմիշ տիր։

Մագթուլըն ճէսէտի իզմիրտէ Ռում խասթախանէսինէ կէօթիւրիւլմիշ տիր։ Էմբրոյ

—=—

Եունանըն պահրիյէ նազրը՝ թօք տուպալարը իչիւն Գրուբ ֆապրիգասընա պու տէֆա օն ատէտ թօք վէ տօնանմա թայֆալարը իչիւն պին ատէտ բէվօլվէր վէ պու իքի նէվ սիլահ իչիւն տէ միւհիմմաթ սըբարը իթմիշ տիր։ Կէրէք պու սըբարըշլար վէ կէրէք պունտան ադտէմ եինէ Եունան տօնանմասը իչիւն սըբարըշ օլունան 21 ատէտ թօք 300,000 ֆրանգլա մէյտանա կէլէճէք տիր։

—=—

Նիմ բէսմի Եունան կաղէթալարընը պէեանընա կէօրէ, մէմլէքէթին մէնֆիի ազիմէսինէ միւթէալլիգ բօլիթիգա էսպապընտան տօյայը, գրալ հէնուզ պիր գաչ հաֆթա տահա Աթինայա ավտէթ իթմէեճէք տիր։ Պու սուրէթլէ հիւքիւմէթ՝ մէճլիսի մէպուսանընն քիչատընը պիր աղ տահա թէէխիր իթմիշ տիր, զիրա գրալըն իչպու քիչատ բէսմինտէ վէ միւզաքերթտա հազրը պուլունմասը ելղէմ տիր։

—=—

Ֆրանսանըն Պրուսա գօնսօլոս վէքիլի Մ. տիւ Թամբլ Տէրսատէթ Ֆրանսըզ գօնսօլոսը Մ. Կազէյ վէ տիկէր պաղը տօսթլարա պէրապէր պէկիրէլ իղնիք ճիվարլարընտա կէզմէքտէ իքէն, պէկիրի խուլլանարագ պաշընը ալըպ գաշմաղա պաշլամընը, վէ Մ. Թամբլըն պաշը պիր աղաճ տալընա վուրուլարագ քէնտինտէն պի խապէր եէրէ տիւշմիշ տիր։

Մումայիլէհ Պրուսայա կէթիրիլիպ, իւմիտսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա իմիշ։

—=—

Սուրիա վալիսի Համտի բաշա հազրէթլէրինին իսթիֆա իթտիկինէ տայիր վիլայէթը մէզքիւրէտէ պիր հավատիս չույու պուլմուշ իսէ տէ, պունուն ատը օլմատընը վէ Սուրիատա ատայիչին պէրքէմալ օլտուղու Պէյրութտան մէվրուտ պիր թէլէկրաֆտա մուհարրէր տիր։

—=—

Մակեդոնիատա էհալիսի Ուլահ պուլունան Մօլովիսթ նամ գարիյէսէն 16/28 օգոստոս Թարիխիյլէ եաղըլան պիր մէքթուպտա ա-թիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տըր։

«Տիւնքի կիւն քէօյլիւէր Ս. Ստուածածին եօրթուսու միւնասէպէթիյլէ քիլիսէտէ տուատտա պուլունտուգլարը վէ Գուստասը Շերիֆի տիյնէտիքլէրի էսնատէ, պիր պէօլիւք եունան հայտուտը քիլիսէնին իչինէ եիւրիւշիւշ իտիւպ, պիր էրքէքլէ իւչ գատըն էօլտիւրմիշլէր տիր։ Պէօյլէ պիր գանը մէնզարէնին հուսուլէ կէթիրտիլի տէհշէթի սիզ ֆարզ իտէպիլիրսինիզ։ Հայտուտլար՝ պու տէօրթ գուրպանա իքթիֆա իթմէեիպ, իւչ գատըն իլէ պէչ էրքէք ալըպ տաղա կէօթիւրմիշլէր տիր։ Պունլարըն մագսէտի սէպիլէրինին թախլիյէսի իչիւն բարա գօբարմագ տըր։»

—=—

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու Պէյօղլունտա թագսիմտէ ինչա իտիլմէքտէ օլան Ա. Թրիատա նամ միւքէմմել վէ մունթազամ Ռում քիլիսէսինին թագտիս բէսմի սեպտեմբեր 14 իւնճի բազար կիւնիւ իճրա օլունաճագ տըր։

—=—

Գարա Աղաճտա 12–13 եաշընտա պիր էրմէնի չօճուզու չըգան բազար կիւնիւ գազաէն տէնիզէ տիւշմիշ, վէ հէր նէ գատար իմտատընա եէթիշիմիշ իսէ տէ, պուլունամամշ տըր։ Ֆէրտասը կիւնիւ գայրգճընը պիրի պէչարէ չօճուզուն ճէսէտինի պուլուզ, տէնիզտէն իսրաճ իլէմիշ տիր։

—=—

Զէթինէ Օսմանը սէֆիրի խալիտ էֆէնտինին Պէկրատ Օսմանը սէֆարէթինէ թաեինի գարարկիր օլտուզունտան, ուսուլը վէճհ իլէ քէյֆիյէթ Սրբզ հիւքիւմէթինէ թէպլիղ օլունմուշտը։

—=—

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԼՈՒԻ

Վէ

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻԹԻԼԱԼԸ

(ԲԷՎՕԼԻՈՍԻՕՆ)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

(915 Նէ-Էրօ-ոն պէվ-մ)

—Պունու պանա սօրմալընըզ։

—Պիլմէք իսթէրիզ։

—Պիր մահպէս, պիր եիւք ա-բաղասը, պիր մէյտան, գաթլկեահա պէնզէր պիր ղարիպ մաքինա կէօրիւյօրըմ։

—Լաքին պու մահպէս, պու արապա, պու մաքինա պիզիմ իչիւն տէյիլ տիր, տէյիզ մի։

—Սիզին իչիւն տիր։

—Գաթլկեահ պիզի՞մ իչիւն մի։

—Էվվէթ, գաթլկեահ սիզի իչիւն տիր։

—Սիզ տէլիսինիզ, Գաղօթ։

—Էյլէ օլմագ արզու իտէրիմ։

—Շիմտի պիզ ճէլլատը ելի իլէ՞ մի էօլէճէյիզ։

—Էվվէթ։

Գատընը տիթրէտիլէր։

Պէօյլէ պիր բէյղամպէրլիք հէր նէ դասար բէք աղ միհրեթմիշ իտի իսէ տէ, աղ տէհշէթլի տէյիլ իտի։

Մատամ տը Բօլինեագ եագլաշը։

—Լաքին գլա՞, սիվալ իթտի։

Գաղօթ տէհշէթլի պիր պագըլա կէօզլէրինի տիքէրէք, պաշընը եօզարտան աշաղա սալլատը։

—Գրալ տախի, տէտի։

—Լաքին գրալիցա՞, թէքքար իթտի մատամ տը Բօլինեագ։

—Գրալիցա տախի։

—Օ՞, տէտի Մատամ տը Մոնմորանսի, սիզ արապատան պահս իթտինիզ, ազիզիմ միւսիւ Գաղօթ։ Ցէմէք գարուցա իլէ գաթլկեահա կիթմէմիզէ միւսատէ իտեճէքլէր մի տիր։

Գաղօթ իսթիգալալն բէրտէսի էսրարը միյանընտան էօթէ թարաքը կէօրմէյէ զայրէթ իթտի։

—Գրալա, տէտի, էն սօնզրա պու էլթիֆաթ վուգու պուլաճագ տըր։

Հէր քէս տիթրէտի։

—Լաքին սի՞զ, սօրտուլար քէնտիսինէ։

—Պէ՞ն, տէտի տիթրէյէրէք։ Պէ՞ն...

Պիր աղ սուս տուրտու։

—Պէն, տէտի, պէն մուվէրիիս Ժօզէֆին պահս իթտիկի ատէմ կիպիյիմ քի «Եուղէ Եուսուֆ» տէյէրէք Երուսաղէմ տուվարարընը էթրաֆընտա տէօնմէքտէի տի։ Պու ատամ այնի քէլիմէլերի թէքրարլայարագ պէօյլէ լուչ կիւն տէօնտիս։

«Ցէօրտիւնճիս կիւնիս «Եուղէ Եուսուֆ» տէյէճէք եէրտէ «Եուղէ գան» տէտի։

«Օ էսնատէ պիր մաքինա իլէ պիր թաշ աթըլըպ մէրգումս էօլտիւրտիս։»

Գաղօթ պունու տէյիպ իչինի չէքտիքտէն սօնրա պատասխանը վէ շաբգասընը ալտը վէ տիշարը չԷԳտը։

Պու բէյղամպէրլիք հավատիսի եայըլմըշ իտի, վէ Գաղօթ նըսֆ ֆալճը ատտ օլունտուղունտան, հէր քէս տուտագլարընը ուճու իլէ պու բէյղամպէրլիկին իւզէրինէ կիւլմէքտէ իտի։

Պունտան սօնրա Մէսմէր կէլիր. պու զաթ զէմանէնին ատէմի իտի, պիւթիւն Բարիզին աղղընտա իտի, պու ատէմ եէնի վէ մէճհուլ պիր ալէմ ֆաշ իթմէքտէ իտի, պէօյիւք քիւչիւք հէբսինի վանտամ մէյտանընտա էյրատ էյլէտիկի նութգլարընա ճէլգ էյլէր իտի. Մէսմէր՝ Սուապ էյալէթինտէ Մէրսպուրկտա տօղմուշ իտի. Մեյ-եաբէլէրէ Ռեե էրէ, նամ նութգուլա պաշլամըշ իտի, Մէքն-Ռը-ը հայ-Ռ Ռ-էրէ նէշը իթմիշ իտի. Մէսմէրին միւճիղէլի թէրթիպաթը թըպպիյէսի նէշը օլունուր իտի, քէնտիսի տէ հաղրէթը Իսա կիպի էլինի գէյարագ կէօզտէն ալիլէրի վէ քէօթրիւմէրի էյի իտէր իտի։ Հէր քէս մէճհուլ չիֆալէր արատըզը կիպի, մէճհուլ տա խասթալըզլարա միւպթէլա իտի։ Պու տինսիզ, եթիգատսըզ, վէ տին միւճատէլէլերինտէն վէ ֆէյլէսօֆլուգ միւպահէսէլերինտէն պէզմիշ օլան ճէմիյէթ՝ սընըրլարընտան մուզտարըպ իտի, վէ Մէսմէրին խանէսինէ կէլիպ քէնտի կէվչէգ իզտիրապաթընը թէտավի իթտիրիր իտի։

Օրատա ուղուն էօրթիւլէրլէ մէսթուր պիր մասանըն էթրաֆընտա էրքէք վէ գատըն տիզիլիրլէր իտի, հէվսի միւթէպէր զէվաթ իտի, օրատա նիմ պիր ըշըզ իլէ այտընըզգ օլուպ՝ պու ըշըզընսօլկուն զիյալարը միւզյէէն գումաշար իւզէրինտէ օյնար իտի, պունլարըն սայղընը ալթընտա մատէնտէն մամուլ պիր պէօյիւք գաղան վար իտի, հէր քէս իրլէր իլէ պու գաղանըն մէրքէզլէյէ իրթիպաթ իտիւպ, տէֆա պու իրլեր պիր գատըն պիր երքէեի պիրպիրինէ բաղի իտէրլէր իտի. պատէհու մուայեէն պիր վագրթտա իշ սըրասընա կէլէրէք, պաղըլարը ույուրլար վէ պիւլենը ավաղ իլէ բէզալէթ բոյալարը կէօրիւրլեր իտի. պաղըլարը տա օ մութլու Պարիսին պուհրանլարընա միւշապհ օլան պուհրանլար իչինէ կիրէրլեր իտի։ Էլհասել հէր քէս օրատա քէյֆ վէ եա չիֆա պուլուր իտի, զիրա խասթալար չօգ իտի. պունլարըն հէր պիրի պիրէր ալուրիւ սեօյլեիպ քիմի լէհինտէ, քիմի ալէյհինտէ պուլունուր իտի. չօղու լեհինտէ իտի։

Պու կիտէնլէրին իչինտէ վար իտի մէշհուր ավօգաթ Պէրկաս, միւքեալէմէ մէմուրը տ'Էսբրէնիլ, օ կիւզել վէ ճէսուր մարքի տը Լանա վուրուլարագ քէնտինտէն պի խապէր եէրէ տիւշմիշ տիր։

Մումայիլէ հ Պրուսայա կէթիրիլիպ, իւմիտսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա իմիշ։

—=—

Սուրիա վալիսի Համտի բաշա հազրէթլէրինին իսթիֆա իթտիկինէ տայիր վիլայէթը մէզքիւրէտէ պիր հավատիս չույու պուլմուշ իսէ տէ, պունուն ատը օլմատընը վէ Սուրիատա ատայիչին պէրքէմալ օլտուղու Պէյրութտան մէվրուտ պիր թէլէկրաֆտա մուհարրէր տիր։

—=—

Մակեդոնիատա էհալիսի Ուլահ պուլունան Մօլովիսթ նամ գարիյէսէն 16/28 օգոստոս Թարիխիյլէ եաղըլան պիր մէքթուպտա ա-թիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տըր։

«Տիւնքի կիւն քէօյլիւէր Ս. Ստուածածին եօրթուսու միւնասէպէթիյլէ քիլիսէտէ տուատտա պուլունտուգլարը վէ Գուստասը Շերիֆի տիյնէտիքլէրի էսնատէ, պիր պէօլիւք եունան հայտուտը քիլիսէնին իչինէ եիւրիւշիւշ իտիւպ, պիր էրքէքլէ իւչ գատըն էօլտիւրմիշլէր տիր։ Պէօյլէ պիր գանը մէնզարէնին հուսուլէ կէթիրտիլի տէհշէթի սիզ ֆարզ իտէպիլիրսինիզ։ Հայտուտլար՝ պու տէօրթ գուրպանա իքթիֆա իթմէեիպ, իւչ գատըն իլէ պէչ էրքէք ալըպ տաղա կէօթիւրմիշլէր տիր։ Պունլարըն մագսէտի սէպիլէրինին թախլիյէսի իչիւն բարա գօբարմագ տըր։»

—=—

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու Պէյօղլունտա թագսիմտէ ինչա իտիլմէքտէ օլան Ա. Թրիատա նամ միւքէմմել վէ մունթազամ Ռում քիլիսէսինին թագտիս բէսմի սեպտեմբեր 14 իւնճի բազար կիւնիւ իճրա օլունաճագ տըր։

—=—

Գարա Աղաճտա 12–13 եաշընտա պիր էրմէնի չօճուզու չըգան բազար կիւնիւ գազաէն տէնիզէ տիւշմիշ, վէ հէր նէ գատար իմտատընա եէթիշիմիշ իսէ տէ, պուլունամամշ տըր։ Ֆէրտասը կիւնիւ գայրգճընը պիրի պէչարէ չօճուզուն ճէսէտինի պուլուզ, տէնիզտէն իսրաճ իլէմիշ տիր։

—=—

Զէթինէ Օսմանը սէֆիրի խալիտ էֆէնտինին Պէկրատ Օսմանը սէֆարէթինէ թաեինի գարարկիր օլտուզունտան, ուսուլը վէճհ իլէ քէյֆիյէթ Սրբզ հիւքիւմէթինէ թէպլիղ օլունմուշտը։

—=—

Գաղօթ քի էրքէքլէրտէն իթիպար, գարըլարտան մուհապէթ գազանմըշ իտի, անճագ եիրմի ալթը եաշընտա օլարագ Ամերիգատան վիւրուտ իթմէքտէ իտի. գրալըն օրտուլարընտա լիվալըգ սբալէթլէրինի թաշըր իտի. քէզալիք մարքի տը Բիւյսէկիւր քի, պու տա իլմի չօգ իլէրի կէօթիրէճէքտի վէ քէնտի եալընը պու իչտէ մուհարրիք օլաճագտը, վէ Հավատիսաթը Ռուզմէրրէ նամ կազէթա պու զաթ հագգընտա չէօյլէ եազմագտա իտի.

«26 ապրիլ 1785.—Ֆիլհագիգա Մարքի տը Բիւյսէկիւր՝ մըգնաթըսը հայվանինին պաղը վագալարընտա բասթ կէլէ պաղը նէթաճեի զարիպէեէ թէսատիֆ իտիւպ, էլեէվմնէթաճի մէզքիւրէեի իսթիհսալ իթտիկինի խաստա իթմէքտէ տիր։ Մումայիլէյհ՝ պու ուսուլի էրիդ-Ռ էյմէ թապիր իտէր։ Էվվէլա պիր գըզը պուհրան հալինէ իտալ իտիւպ, պու գըզ տերագայությունուշ քէնտիսինտէն պի խապէր կէզէր։ Պատէհու հէր քիմ օ գըզ իլէ իրթիպամտէ օլմագ իսթէր իսէ՝ ծնու մըգնաթըզլար։

(Ցեվ-դ)

Ռեթերսպուրկտա չըգան Նովոռէ կազէթաբնտա չէօյլէ պիր ֆըզրա կէօրիւլմիւշ տիր։

«Սիթամպոլտան Օսմանլը սէֆարէթխանէսինէ կէլէն պիր թելէկրաֆա կէօրէ, Ռուսիատա Նիհիլիզմ էֆքեարը թերվիճ իտէնլերտէն օլուպ պիր իքի տէֆա Թահթը թէվգըֆէ ալընտըղը հալտէ ֆիրարէն գուրթուլմուշ օլան Գաթէրինա Գօչաֆօգո իլէ զէվճի Գաղաչինօֆ պու տէֆա Սիթամպոլտա Օսմանլը զապրթասը թարաֆընտան թէվգըֆ օլունմուշլար տը։»

—=—

Ռուսիանըն Գարատէնիզ ծոնանմասը գէշը Սէվասթօբոլտա կիտուպ չըգարաճաղընտան, պիր գաչ հաֆթատան պէրու Նիգոլայէֆտէն օրայա էրշագ իրսալ օլունմազտա տը։ Նիգոլայէֆտէ պուլունան պէօյիւք սէյիար թէրսանէ հավուզը Սէվասթօբոլա կէօթիւրիւպ օրայա վաղ օլունմուշ օլտուղու կիպի, պունուն էն պէօյիւք զըրհլըրը գալտըրապիլմէսի իչիւն լաղըմ կէլէն էտէվաթը թէվսիրէսիտէ անգարիպ ինկիլիթէրրատան Գարատէնիզ կէլէճէքմիշ։ Գարատէնիզ Ռուսիա վաթր գումբանեասը Ինկիլիթէրրատան իքի գուվվէթլի վաթր տահա միւպայեա իթմիշ օյմաղլա՝ պունլար տա եագընտա կէլիպ Սէվասթօբոլ լիմանընտա լենկէրէնտաղ օլաճաղլար տը։ 1878 տէն պէրու Ռուսիա՝ Ցօն վէ Ցինէբէր նէհրլէրի իւզէրինտէ տախի պիր խայլի վաթր թէտարիք իտուպ, հինի հաճէթտէ պու վաթրար մուհարէպէէ դուլանըլապիլէճէքլէր իմիշ։ Գարատէնիզտէ թօրբիլ ծոնանմասընա տա թագվիյէթ վէրիլէճէք տիր։ Կրան տիւգ Գօնսթանթէն՝ Զարըն ԼէՒոռ նամ վաթրընը ինկիլիթէրրատան Գարատէնիզտէ կէթիրէճէկի ճիհէթլէ, միւշարիէյհ Կրան տիւգ Սէվասթօբոլտա տօնանմանըն թանզիմնէ միւպաշէրէթ իտէճէք տիր։ ԼէՒոռ վաթրը՝ դօլայճա զըրհլըյա թէպտիլ իտիլէճէք սուրէթտէ ինչա օլունմուշ տը։

—=—

ՄէՒէրոս ԼէՒոռէն կաղէթասը՝ Պայրամ միւնասպէթի իլէ խըտիվը Մըսըր հարմիկինտէ գատընլար իչիւն իճրա օլունան թէշրիֆաթը իլան իթտիկի սրրատտա, թէվֆիգ բաշա հաղրէթլերինն հարէմը միհրթերմէկերինէ «Յան Ամէնսլա վիս–րէն» եանի «Խըտիվին իսմէթլու զէվճէսի հաղրէթլերի» իւնվանը բէտմիսնի վերմիշ տիր։ Խըտիվի տաղրգ Իսմայիլ բաշանըն վալիտէ վէ հարէմլերի տասի պէօյլէ թէշրիֆաթլար իճրա իտէրլեր իմիշ իսէ տէ, անլէրէ պէօյլէ պիր իւնվանը բէտմի վերիմէյիպ, Խըտիվի լահրգ Մէհմէտ թէվֆիգ բաշա հաղրէթլերի՝ զէվճէսի իչիւն պու իւնվանը թաստիգ իթմիշ տիր։ Թէվֆիգ բաշանըն եալընըզ պիր զէվճէսի վար իմիշ։

—=—

Միհթէվֆիյէ Ռուսիա իմբէրատօրիցասընդն նամընա օլարագ վարնատա ինչա օլունաճագ Սէնթ Ամարի քիմիէսինին թէմէլի օգոստոսուն 22 ինճի կիւնիւ Գուլիարիսթան բրէնսինին հուզուրունա աթրլըպ, պիրինճի թաշ միւշարիւ յհ թարաֆընտան բէսմէն վաղ օլունմուշ տը։

—=—

—Լոգինկեան մուխայիրիմզատէն ալտըղըմըզ մալիումթա կէօրէ, շէհրը մէզգիւրատէն 3 սաաթ մեսաֆէտէ պուլունուպ Դուզուչանա մէրպութ օլան Խնծորիկ գարիյէսի էհալիսի Լոզինկեանա պիրլէշմէք իսթէեուպ, ֆագաթ շիմտիյէ գատար հէր թէշէպպիւսսին սէմէրէսիզ գալըրզը, վէ Դուզուչան սանճաղընա մէրպութիյէթլերինտէն նալի մուզտարըզ պուլունտըգլարը իչիւն, Խնծորիկտէն հիճրէթ իթմէք նէյէթինտէ իմիշլեր։

Պու պատէ մերճիինին նաղարը տիգգաթը տավէթ օլունուր։

Եինէ մուխտիրի մումայիլ յհին խապէր վերմիկինէ կէօրէ, Սըվասը Պոյաճեան նամընտա պիր տէլիգանը՝ Թիճարէթ իչիւն Լոզինկեանա կիտուպ, իշլէրինի պիթիրտիքտէն սոնրա ավտէթ իթտիկինտէ, շէհրի մէզգիւրատէն իչ կիւնլիւք մեսաֆէտէ քէնտի իսլամ գաթըրճըսըյա պէրտակը հայտուտարը թարաֆընտան գտթլ իտիլմիշ, վէ նէսի վար նէսի եոգալընմըշ տը։

—=—

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ամոս Հոլոս

(Պոռ սոպահ կէլէն թէլէկրաֆլար)

Լոնտրա 14 սեպտ.

Պէրլինտէն Մորնինգ Ռոռ պա թէլէկրաֆի եաղըլտըրընա կէօրէ, Ամէմանիա տէվլէթի Ավսթրիա իլէ Իթալիա արասընտա թէմամը լյա պիր իթթիֆագրն ատտ օլունմասընա քէմալը կէրմի իլէ չալըշմագտա տը։

Բակու զա 14 սեպտ.

Իրծոդել նամ Ֆրանսըզ ավիզոսը պու ագշամ պուրայա վասրլ օլմուշ տը։ Ֆրէյլոֆ վէ Մէֆրէնամ զըրհլըլար պու կիւն միւվասէլէթ իտէճէքլէր տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

Պուրտուր մէքթէպի իչիւն Երմէնիճէ, Թիւրքճէ վէ Ֆրանսըզճա, վէ եախատ եալընըզ Էրմէնիճէ վէ Թիւրքճէ պիլէն պիր մուալլիմ թալէպ օլունտըղընտան, հէր քիմ իսթէք իտէր իսէ, մուգավէլէսինի գարարլաշտըրմագ իւզրէ մանթպասմըզա կէմէսի իյճապ իտէր։ 5—2

Պանդրմա մահէնդ բէյոսէրի վէ էֆրա Ֆամը Ռարոֆընտան կէլէն էլան դը։

Միհթէվֆա Մըսըրը Պոդոս պէյ վերէսէսինէ պա իլամ մաֆայիզ իքի պին քիսսուր լիրա տէնին օյան Բոլ Գրրմրզանըն տէյնը Մէզգիւրէ մէրհուն պուլունան Մանիաս նահիյէսինտէ վագզդ։ յուն Բեաֆիրի նամ չիֆթիլիկն իյուլը 12 ինճի կիւնիւ պիմիւպայէտ պէտէը մուգարբէրի իլէ թալիպլինէ ֆիրուխթ վէ թէսլիմի մուգարբէր պուլունըզընտան, իյանը քէֆիֆէթ օլունուր։

Սէնէ 96 Օգոստ. 28 3—3

Տօգթօր Հէքիմեան էֆէնտինին թագսիմ սօղաղընտա 9 նիմէրօլու խանէսինտէ սալը, ճումա վէ բազար կիւնլերի էյլէնէ պիր սաաթ գալընճայա գատար խաթալարը գապուլ, վէ ֆուգարարարը տախի մէճճանէն թէտավի իթմէքտէ օլուսուղու իլան օլունուր։ 10—8

ՏՕՐԹԷՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթօրու միւմայիլէյհ, սապգը վէճճ իւղրէ, եալընըզ ֆրէնկի վէ պէլ սօռգուլուղու, վէ ռումում ալէթթը թէնասիլյէեէ (Ծննդական գործարանաց վերարերեալ), վէ իտրար եօլարընա, ումում տէրի իպէթլերինէ տայիր խասթալըգլարա սիւյար օլանլարն էմրի թէտավիլերի իչիւն, հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն օնա գատար, Պաղչէ գարուսունտա Համիտյէ թիւրպէսի սրրասընտա վագը 32 նումէրօլու Սինասեան Վիչէն էֆէնտիսինտէ, վէ բազար կիւնլերի տախի, Պէյօղլունտա Պաղըզ Աղաճը ճատտէսինտէ վագը 27 նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ, քէյֆիզլէրի գապուլ իթմէքտէ տիր։

10—3

Իզմիտի մէրհում Հասան բաշա ֆամիլիասընդն Իզմիտ իքի սաաթ մեսաֆէտէ քեսին Մուսա Քէհյա չիֆթիլիկինին իճար միատթի միւնգազրեէ օլուպ, եէնիտէն իճարէ վերիլէճէկինտէն, վէ չիֆթիլիկին իսէ միւքէմմէլ վէ մունթազամ էպնիյէ վէ հէր ճինս թիմուր պաչ զախիրէ վէ հայվանաթը վէ վասի արազի վէ մէրա վէ օրմանարը հավի օլորղընտան, չէրահթի մուգավէլէ վէ պէտէը իճարընը անլամագ վէ չիֆթիլիկի մուայյէնի իթմէք միւրատ խոէնդէրին վէ իճարընա թալիպ օլանլարը, Իզմիտ մուգիմ մէրհումը միւշարիյյհին տամասը Հաֆըզ Ռիզտի էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իյլէմէլերի իլան օլունուր։ 4—4

Իսարէյի Մախսուսէնին Դատրքէօյ խակէլէսինտէ ինչա օլուսան 3 պապ տիքքանընը իճարէ վերիլէճէկինտէն, իսթիճարընա թալիպ օլան զէվաթը Թարիսը Իսանան իթիպարէն իտարէ գօմիսիօնունա միւրաճաաթ պույուրմալարը լազըմ կէլիր։

28 Ագոստոս 1880 3—3

Գաղղիերէնի և Տոմարակալութեան հմուտ երիտասարդ մը վաճառականի մը քով գրագրութեան կամ դրագրի օգնականութեան պաշտօն մը կը խնդրէ, պէտք ունեցողը լաբարդոյս գրասենեակէն կրնայ տեղեկանալ։ 6—4

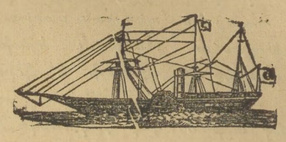

Ի ՏԱՐԵԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸՆԸՆ

ՎԱԳԸՐ ՀԱՐԼԻԲԷԼԷՐԻ

Իլաս 1880 սէպտէմբէրի 1 ինճի բազար էրթէսի կէնտէրտէն էրթէրտիր։

—

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Ադոտան սոպոնլարը տէօբրէյտ

Սկ.	Տֆ.		
12	45	Պ. Ատատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գինալը։	
1		Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Գրնալը։ (Պէօյիւք Ատատան սահաթ 2)	
3		Պ. Ատատան Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը։	
7	15	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկ, Գրնալը (Ճուսմա կիւնլէրի Գատրքէօյիւնէ)	

Գիւրբիւրտուն Ադալը ճանլարը

Սկ.	Տֆ.	
3		Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք (Ճուսմա կիւնլէրի Գատրքէօյիւ)
9	30	Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք։
10		Գրնալը, Պուրկ, Հէյպ, Պ. Ատա։
10	45	Գինալը, Պուրկ, Հէյպ, Պ. Ատա։

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ադալտան Գիւրբիւյ

Սկ.	Տֆ.	
11	45	Պէօյիւք Ատա, Հէյպէլի։
12		Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպ, Պուրկ, Գրնալը։
7	30	Պ. Ատատան Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը։
8		Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպ, Պուրկ, Գինալը, Գատրքէօյ։ (Պ. Ատատան սաաթ 9 տա)

Գիւրբիւ-ուն Ադալը

Սկ.	Տֆ.	
2		Գատրքէօյ, Գինալը, Պուրկազ, Հէյպ, Պ. Ա., Գարթալ, Բէնտիք։
3		Գրնալը, Պուրկ, Հէյպ, Պ. Ատա։
9	45	Գինալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք։
11		Հէյպէլի, Պ. Ատա։

(–) Պու սէֆէրլէր ճումա վէ բազար վէ էյնամը սարիլէ Հայատար բաչայա օղրայանագ տը։

ԳԱՏԸՐԲԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ Գիւրբիւ-ուն		ԲԱԶԱՐ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ Գիւրբիւ-ուն	
Սկ.	Տֆ.	Սկ.	Տֆ.
12	15	11	30
1		12	15
1	45	1	
2	30	1	45
3	15	2	30
4	15	3	15
5	30	4	15
8	30	5	30
9	30	8	30
10	30	9	30
11	15	10	15(–)
12		11	15
		11	45

Սկ.	Տֆ.	Սկ.	Տֆ.
12	30	12	30
1	30	1	30
2	30	2	30
3	30	3	30
4	30	4	15(*)
5	30(*)	5	30
6	30	8	30
8	30(*)	6	30
9	30	9	30
10	30	10	15(–)
11	15	11	15
12		12	

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՏ ԹԱՐԻԳԻ

Իզմիտ ղըզնարջիներէ էֆրնարլարընա գրնիսարտէք

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Հայտար բաշտան

Սկ.	Տֆ.		Գրնար նս.
1	20	Գաթար իչին	1
2	40	Գաթար իչին	9
5	5	Գաթար իչին	3
7	40	Ղայրը միթէսատրվ	
9	45	Ղայրը միթէսատրվ	
10	25	Գաթար իչին	5
11	30	Ղայրը միթէսատրվ	

Գիւրբիւ-ուն

Սկ.	Տֆ.		Գրնար նս.
11	50	Գաթար իչին	2
2		Ղայրը միթէսատրվ	
4	25	Ղայրը միթէսատրվ	
7	5	Գաթար իչին	4
9		Գաթար իչին	10
10	30	Գաթար իչին	6

Սեպտ. 14 բազար կիւնլէրի Ֆէնէր Պահչէ գաթարլէրինէ միհթէսաբվ իճրա օլունճագ ոլ ֆէրլէր.

Ադալար

4	22	Ֆէնէր Պահչէտէն	11
7	40	Ֆէնէր Պահչէտէն	13
11	30	Ֆէնէր Պահչէտէն	15

Հարտարէ

2		Ֆէնէր Պահչէյէ	12
5	30	Ֆէնէր Պահչէյէ	14
8	30	Ֆէնէր Պահչէյէ	16

ՄԱԳՐԻԲԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆՏԷՆ ՄԱՍՏԱ

Այյ-Ռիճանոսատ Գիւբբէյ

Սկ.	Տֆ.	
12	30	Այյիսթէֆանոսատան Մաքրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու։

Աչշամ

Սկ.	Տֆ.	
10	45	Գումգաբու, Սամաթիա, Մաքրիքէօյ, Այյիսթէֆանոս։

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Այյ-Ռիճանոսատ Գիւբբէյ

Սկ.	Տֆ.		
		Սոպահ	
12	30	Այյիսթէֆանոս, Մաքրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու։	

Աչշամ

Սկ.	Տֆ.	
8	45	Այյիսթէֆանոս, Մաքրիքէօյ, Գումգաբու, Սամաթիա։

Սկ.	Տֆ.	Գիւբբէյ-ուն
2	45	Գումգաբու, Սամաթիա, Մաքրիքէօյ, Այյիսթէֆանոս։

Աչշամ

Սկ.	Տֆ.	
10	45	Գումգաբու, Սամաթիա, Մաքրիքէօյ, Այյիսթէֆանոս։

ԻԽԹԱՐԱԹ

Գիւբբիւ վէ իսկէլէ մէմուրլէրի այնէն պիլէէթ ալուպ պիլէէթ եէրինէ բարա ախզ իյէմէլերի քիւլիւն մէճմուա տը։ միհեճասըրլէրի պէր մուճիպի թալիսաթ չէտիտէն մէսուլ տը, պլինէն ալյյ վաբօրա բաքիպ օյան գէմիթ հէնկեատը բահտ պիլէէթլէրինն ախզ իթմէլերի միսթէրճա տը։ Իչպու իխթարէ մուվաֆագաթ ֆիթմէյուպ տէ իսկէլէեէ չըգրրամագ էնատտէ պիլէէթ ալընամագ օյունուր իսկ, պիլա խթիանա պիրինճի մէվզը եօյճուսու ատտ օյունուպ, եաղըճը թարաֆընտան պիրինճի մէվզրեէ մախսուս օյան պիլէէթ վերիլճէկի իլան օյունուր։

Ամչամիրը քէօրիւսէն սաաթ 10·45ճէ Ատապրա վէ սաաթ 11 20 վէ 11 45ճէ Գատրքէօյիւնէ հարաքէթ իտէճէք օյան վաբօրրա ճիրմիւ պէօյիւք վէ եօճուսարը իրազ իտէր տէրէճէտէ օյան երեք վէ էշեա գապուլ օյունմայանագ տը։

(*) Իչպու սէֆէրլէրտէ եալընըզ բազար կիւնլէրի Հայտար բաչայա օղրայանագ տը։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

Սարաֆեան վէ Գումբ. նամ միյանճրըզ չիրքէթի թարաֆընտան իլան օյունուր։ Նէօյլէ քի,

1. Ագարէթ եանի էվ, տիւքքեան, խան, չիֆթիլք, պահչէ վէ ապրպի սահիպի օյան վէ անէրի սաթմագ եախատ իճար իլէ ախզէրէ վերմէք արզու իտէն զէվաթը իսմէրէրինին գայտը իչիւն պիր տէֆթէր քիւյատ խէրէք իճապ իտէն ֆիիրլաթ սուհուլէթ իւզրէ իճրա օյունանագ տը։

2. Գումբանեանը բէյիսաթը պէօյիւք պանքէրլէր իլէ մուամէլաթատա պուլունուսուղ կէրէք Գալաթա վէ կէրէք Իսթանպոլ ճիհէթլէրինտէ քէնտուսինի խօշնուտ իտէճէք քեարիիր էվ վէ տիւքքեան, միհճվէրբաթա, ալթունա վէ կիւմիւշ միսթասալիգ էմվալ վէ մաթա բէյնին գոյարագ ագշէ իսթիգրազ իթմէք իսթէյէն զէվաթա էշվէն կիւպէթէ վէ բէյնին ֆիյաթը ասլդսինտէն իւզտէ օթուզ թէնզիլաթլա հիսապ թութուլմագ չարթըյա ագշէ պուլապիլէճէք տիր։

3. Գումբանեանըն բէյիսաթը հէր նէվ մաթա վէ եախատ էշեա պէյ ու շիրա իթմէք վէ էշվէն ֆիյաթլա սիկուրթայա գատուրթմագ իսթէյէն զէվաթա պիր սուհուլէթ վերմէք արզուսունդէ պու, մէմուրլէրէթի տէրէօճտէ իտէրէք նինայէթի կէրէք ագշէ սահիպի, կէրէք ագշէյէ լիւմմի վէ եախատ պարատտ զիրը օյունան խուսուսարատա իպթիդայարը օյանլարը Գումբանեայը մէզգիւրէ չախսէն եախատ թարիրէն միւրաճաաթ պույուրուլդուլարընտա զայէթ մէճմուն գըլընճագլարը պէյան օյունուր։

Զալաթա Խավեար խան Ն. 67

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզգիւր գացալար տիւնեանն հէր թարաֆընտա քէսպի նամ իթմիշ օյուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ աթէչտէ եանմազլար։

Խըրսըզ վէ աթէչէ գարշը թէէմին ճիհէթիլէ, նասըլ քի Սիթամպոլա, էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գացալարըն էմնալի եօգ տըր։

Ադրես.
ՍԻՏՆԵՑ ՆՕՎԻՑԼ

Զեյլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նովիլ, գացա սաթըն ալմազտան էվվել մաղազալարընա կէլիպ գացասընը կէօզտէն կէչիրէպ, չէհնտէթնամէսինի վէ էվրագը այիրէյի օգումալարը իչիւն էշալիյէ ըէճա իտէր։

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Գէորգ պէյ խանը։

ՏՕԳԹՕՐ ՏԱՏԸՐԵԱՆ

Տօգթօրը մումայիլէյհ պունտան պէօյլէ ֆինճանճըլար եօգուշունտա Ռիզա բաչա գնաղընը իթթիսալինտէ եէնի եաբըլան Շարդ չարշըսընտա եօգարքի գաթտա 39 նիմէրօլու օտատա բազար կիւնլէրինտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 6 տան 10 ա գատար միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը գապուլ իտէճէք տիր։ 5—2

Սահիպի խթիյաղ ԱՆՏՕՆ ՍԱՏԵԱՆ

Մ. ՊԱԼԵԱՆ ՎԷ ԳՈՒՄԲ.

ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ԲԱՇԱ ԽԱՆ Ն° 27 ԳԱԼԱԹԱ, ՍԹԱՄՊՈԼ

ՀԷՐ ՃԻՆՍ ԷՄԹԱՍ ԻԶԻՆ ԹԻՒՃԱՃԱՐ ՎԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆՃՈՒ

Խոխալաթ վէ իխրամաֆ էմթասը։ — Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ մալի օլարագ Ամէրիգա վէ սար միսթէմիքեաթտան կէլէն էմթաս, զէխայիր, վէ սարէ։ — Ճօրճ Բրայս Ֆայրիգասընդն տէմիր գասայարը։ Էպնիյէ վէ տէմիր եօլար իչիւն քիւրէք վէ էտէվաթը սարէ, վէ դայրիւնան

Հէր օէքարեզ. «Երբեմն էֆրա օլանոր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 13 Սեպտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	97–13/16	
Օամ. էսհամը այրլարը	9–5/8	
» » գաբանտը	9–5/8	
Իսթիգրազ 65	10–1/8	
» 69	10–	
» 71	71–	
» 72	17–1/4	
» 73	9–5/8	
Օամանը պանգատը	10–1/8	
Մըսըր տույուն. մութա հրաէ	63–5/8	
» իսթիյազը	93–1/8	
Բուսխա խթիգրազը	89–5/8	
Գամպիո Բարիզ 6 այ վատէ	–	

Փարիզ, 13 Սեպտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	86-70	
» » 5 գրօնսուզ	120-22 1/2	
Օամ էսհամը այրլարը	9-70	
» » գաբանտը	9-72 1/2	
Իսթիգրազ 65 ֆր.	50-	
» 69	50-	
» 73	48-	
Մըսըր ֆօնս. մութա հրաէ	322-50	
Գրէտի Լիոնէ	965-	
Օամանը պանգատը	507-50	
Բուսֆէլի չըմէնտըֆէրի	30-	
Իթալիա էսհամը	86-40	
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վատէ	25-35	

Վիէննա, 13 Սեպտ.

Աճիո ֆիորին	–	
Բուսֆէլի չըմէնտըֆէրի	14-	

ԱՂԱԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ուս. տիւն ագշ. գաբ.	10-21
Գու. սապահ այրլարը	00-
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	50-50
» 65 » 6 % ֆ.	50 50
» 69 (Բինար) 6	49.50
» 72 (Ցօն տիւ Թրէզօր)	17-
» 73 6 % ֆ.	47-50
Բուսֆէլի չըմէնտըֆէր 3	29-25
Ագճէ ֆայիզի »	9-
Բրբօր Դէբ	32-
Հավալէսիդ »	37-20

ԶԱՆԳԱ ԱԳՏՍՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-27
Սամպոլ պանգատը	7-25
Սոսիէթէ ժէնէրալ	4- 3
Թրամվայ	4-05

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օամ. լիրատը 100 ղրչան	Դ.	Փ
Գէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107-13	
Մէթալիք »	213-	
Գէչլիք »	212-30	
Ալթըլըգ »	128-10	
Գագըր »	535-	
Գայմէ »	1210-	
Ինկիլիզ լիրատը	110-20	
Ֆրանսըզ ալթունու	87-38	
Փոլ	90-20	
Գրիմից ալթունու	51-25	
Գարպան գայմէսի	8-73	